

LA POBRESA ENERGÈTICA AFECTA UN 10% DE LES LLARS A CATALUNYA

Energia i aigua, drets bàsics

És un problema de salut pública amb un clar biaix de gènere.

El jesuïta Friedhelm Mennekes ha visitat Catalunya per parlar d'art contemporani i espiritualitat

P 3 i 25

Pensant-ho millor

Els cinc anys de Francesc

Antoni Coll
Periodista

«Recordo una vegada que va venir a Buenos Aires la imatge de la Mare de Déu de Fàtima. Hi va haver una missa per als malalts, en un estadi ple de gent. Jo ja era bisbe i vaig anar a confessar.» Quan pensava que ja havia acabat, es va aixecar per anar-se'n, perquè havia de celebrar una Confirmació en un altre lloc. No obstant això, «va arribar una dona petiteta, molt senzilla, tota de negre com les pageses del sud d'Itàlia quan estan de dol; però tenia uns ulls esplèndids!» Era portuguesa.

«Li vaig dir: "Que us voleu confessar?"

"Sí", va respondre la dona.»

Francesc va fer broma: «Però si vós no teniu pecats...»

«Tots tenim pecats», va contestar ella.

Davant d'aquesta resposta, el llavors bisbe li va advertir amb humor: «Estigueu atenta perquè potser Déu no us els perdona.»

La dona va exclamar: «Déu ho perdona tot!»

«Com ho sabeu, vós, això?», va insistir l'avui Papa.

La resposta de la dona va ser: «Si Déu no ho perdones tot, el món no existiria.»

Aquesta anècdota, explicada pel mateix Papa, em sembla reveladora de la manera de ser de Francesc: la senzillesa, el bon humor, la seva

capacitat d'aprendre de tothom i de parlar per a tots. Amb motiu dels seus cinc anys de pontificat (va ser elegit el 13 de març del 2013) ja podem fer un cert balanç dels seus ensenyaments. A grans trets, destacaria la seva obstinació a sortir a l'encontre de la humanitat dolenta, començant pel seu primer viatge que va fer a Lampedusa i per les altres visites a països pobres, que en algunes ocasions tenim dificultat de localitzar al mapa. Vol una Església centrada en el nucli de l'Evangeli. Reparteix edicions del Nou Testament, demana als seus auditoris cristians que recordin la data del seu baptisme, i evita la polèmica sobre temes marginals.

No conrea l'ecumenisme com una discussió teològica interminable, sinó com a fruit de mirar junts com ajudem els desfavorits, des dels poblets pobres del Brasil fins a les barraques de la República Centreafricana o als refugiats rohinyes a Bangladesh.

La seva il·lusió és viatjar a dos països fins ara prohibits als Papes: Rússia i la Xina, el primer pel veto de l'Església ortodoxa russa, més radical que la de Constantinoble i altres de la mateixa confessió; i el segon per les autoritats polítiques, que temen qualsevol expressió pública del que consideren una ideologia que no comparteixen.

L'EFEMÈRIDE DE LA SETMANA

Dia 17 de març del 1959: davant la invasió xinesa, el Dalai Lama ha de fugir del Tibet.

Zoom

Eduard Brufau

La setmana passada va ser assassinat a trets, juntament amb la seva nòvia, el periodista eslovac Jan Kuciak. De només 27 anys, Kuciak investigava casos de corrupció que esquitxaven el govern d'Eslovàquia. El crim, condemnat per Reporters sense Fronteres i la Comissió Europea, arriba pocs mesos després de l'assassinat amb cotxe bomba de la periodista maltesa Daphne Caruana, que també investigava casos de corrupció del seu país.

La setmana en tuits

Montserrat del Pozo @montsedelpozo
Responsable de les Missioneres Filles de la Sagrada Família de Natzeret

Mor un dels grans, el professor i gran divulgador de la ciència, aquell que ens va ensenyar a gaudir dels museus, Jorge Wagensberg

Anna Ramis Assens @annaramisassens
Pedagoga

A taula sense tauleta, ni tv ni mòbil #Apat-senFamília

Xavier Torrens @xavier_torrens

Polític i sociòleg

És una meravellosa obra d'art del cinema en majúscules. Així m'he sentit contemplant l'estètica i el guió de #ShapeOfWater de Guillermo del Toro. Sens dubte, es mereix un sens fi d'Oscars a la gala dels #Oscars2018

Eva Fernández @evaenlaradio

Corresponsal de Cope a Itàlia i Vaticà

Confirmat: el Papa viatjarà a Ginebra el 21 de juny amb motiu del 70è aniversari de la fundació del Consell Ecumènic de les Esglésies

Joan Maria Piqué @joanmariapique

Director Comunicació Govern Catalunya

Hem tornat als temps en què les veritats polítiques s'han de dir a les homilies de Montserrat

Miriam Diez @miriamdiez

Directora Observatori Religió, Mitjans i Cultura

Avui fa 5 anys que Benet XVI va passar gloriósament a la història amb el gest inèdit de la renúncia

Escollat a Ràdio Estel

Ignasi Miranda
Coordinador d'Informatius

Matí de dissabte

Miquel Mercadal condueix els dissabtes al matí dos espais ja veterans: *A tota costa*, de 10 a 11, i *Trotamundos*, entre les 11 i les 13 h. El primer és una estona dedicada al busseig en què se segueix tota l'actualitat del sector subaquàtic. Les immersions, el material, la biologia marina i els llocs per practicar el submarinisme en són les principals temàtiques, amb la col·laboració de grans professionals. La segona proposta és principalment sobre gastronomia, amb una visió diferent per oferir alternatives de restaurants especials i ofertes a través de la informació sobre la seva elaboració, característiques i aplicacions.

El 3 de març, *A tota costa* començava qualificant d'èxit l'emissió del programa anterior des de la XIX Fira Mediterranean Diving de Cornellà de Llobregat, per on van passar 15.000 persones. El Centre Piscis Diving de Sant Feliu de Guíxols va ser protagonista, com també el submarinista Paco Acedo, amb una aventura recent. El mateix dia, *Trotamundos* va connectar amb el Càmping Vilanova Park i amb dos hotels per oferir el seu turisme rural, a Palauet i Guissona (la Segarra). També va presentar un nou tipus de tomàquet, amb el seu creador, i es va parlar de vins, com és habitual.

Editorial

Església i art contemporani

Aquests dies ha tornat a visitar Barcelona i Montserrat el P. Friedhelmen Mennekes, jesuïta i expert en art contemporani. Ha vingut convidat per l'Espai d'Art Sean Scully de Santa Cecília de Montserrat, la Fundació Joan Maragall i la Fundació Vila Casas d'Art Contemporani, a pronunciar diverses conferències. I és que des de fa molts anys, el P. Mennekes defensa el paper de l'art contemporani dins de l'Església i la seva utilitat com a via d'autoconeixement, de reflexió i de contacte amb el transcendent. Mennekes ha establert ponts fecunds entre la religió, l'art i la filosofia. S'ha relacionat amb artistes de la categoria de Beuys, Tàpies, Chillida, Byars, Rainer, Barbara Kruger o Kounellis, que van dur a terme nombroses intervencions artístiques promogudes pel mateix Mennekes a l'església de Sant Pere de Colònia —molt castigada per la guerra mundial— de la qual n'ha estat rector fins al 2008. Aquestes accions, habitualment efímeres,

defensaven la importància de l'art abstracte i la seva dimensió espiritual, oberta tant a creients com a no creients, amb resultats sorprenents. «Hem de crear espais, aquesta és l'ànima de l'espiritualitat», diu el P. Mennekes. Per a ell no hi ha un art cristià, tota obra artística pot apel·lar el transcendent i les obres d'art tingudes per profanes posades en un ambient sacre prenen una nova dimensió i, fins i tot, se sacralitzen. Una de les intervencions que va explicar a l'auditori Blanquerna, on fou presentat per Daniel Giral·Miracle, és aquella que feu l'artista jueva Rosemarie Trockel al presbiteri de Sant Pere. Eren unes lletres en negre sobre el mur: ICH HABE ANGST («jo tinc por»). Un feligrès irat anà a protestar: «Jo vinc a l'església perquè tot l'any tinc por i vostè m'hi posa aquesta frase!» Fou l'ocasió per dialogar llargament sobre l'angoixa de Jesús a l'Hort de Getsemaní.

A l'Espai d'Art Sean Scully de Santa Cecília de Montserrat Mennekes impartí la conferència *Edu-*

ardo Chillida. Gurutz aldare (2000), que estigué centrada en la seva relació amb l'escultor basc, autor de l'altar de la parròquia de Sant Pere de Colònia. Consisteix en tres blocs de pedra diferents en forma de creu que es volen encaixar els uns amb els altres però que creen entre ells espais buits. El mateix Chillida deia: «Es compenetren i permeten que nosaltres també entrem en aquest sistema de matèria i buit, creu i esperit.» L'altar va romandre *in situ* una temporada, però finalment l'arquebisbat va considerar que aquella peça no podia fer funcions d'altar, sinó que era més pròpia d'un museu. Després de ser exposat durant un temps al Museu Diocesà de Colònia, finalment ha tornat a Sant Pere i es troba instal·lat a la capella del Santíssim.

Actualment, el P. Mennekes resideix a Frankfurt i és professor visitant de diverses universitats. El seu testimoni valent porta a reflexionar sobre si a l'Església estem allargant de debò la mà als artistes com proposava sant Joan Pau II a la seva carta (1999) o si continuem permetent que, amb bona voluntat, els espais sagrats i les celebracions s'omplin d'estètica kitsch.

La redacció us proposa

Litúrgia viscuda

Entrevista a Josep M. Romaguera, president del Centre de Pastoral Litúrgica
P 8-9

Camí a la JMJ

L'arquebisbe de Panamà ens convida a la propera trobada de joves el 2019
P 12

Nous beats

Setze màrtirs de tres congregacions seran beatificats al novembre
P 10

Torna el Retaule de Sant Josep Oriol

XXII edició de la representació de la vida i mort del Doctor Pa i Aigua
P 26

Un nou llindar

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe de Mallorca

Captivats per una vida virtual

Vaig llegir a la contraportada d'un diari el titular d'una entrevista a una persona jove que deia més o menys això: «Tinc uns mil amics virtuals, però de vertaders no arriben a cinc.» Quin drama! —vaig pensar— i quin tipus de comunicació existeix? També vaig pensar i ho segueixo pensant: quina qualitat de relació entre emissor i receptor? Què té d'humà aquest intercanvi? L'àmbit és l'acceleració, no tenir temps per pensar, ni pausa per reflexionar, ni espais per dialogar, ni possibilitat d'escoltar. Romanen més preguntes que respostes, unes i altres s'entrecreuen i sovint s'exigeix la resposta abans que s'hagi acabat de formular la pregunta. Molt connectats, però potser molt sols.

M'ho ha fet pensar molt l'eufòria virtual que vivim i la intuïció del papa Francesc en dir recentment: «Quants es deixen captivar per una vida completament virtual en què les relacions semblen més senzilles i ràpides però que després resulten dramàticament sense sentit. Aquests estafadors no només ofereixen coses sense valor sinó que prenen allò més valuós, com la dignitat, la llibertat i la capacitat d'estimar. És l'engany de la vanitat, que ens porta a presumir-ne, fent-nos caure en el ridícul, i el ridícul no té marxa enrere.» Abans s'ha referit als joves als quals se'ls ofereix el fals remei de la droga, d'unes relacions d'un sol ús, de guanys fàcils però deshonestos. Com recompondre aquesta situació que ens afecta de forma quasi global? Possiblement oferint l'ocasió d'unes relacions més humanes, cara a cara i mirant-nos als ulls. La relació virtual, tot i els seus aspectes positius, no l'ofereix en viu encara que hi hagi mil imatges. Recordo una trobada amb famílies projectant un *powerpoint*. Jo feia la veu en *off*, i la gent ho va trobar molt bé, il·lustratiu —em van dir— però van afegir: «Et volem veure els ulls i el rostre...» De cop vaig entendre la necessitat d'una interlocució veritablement humana, el valor del diàleg, la paraula pronunciada en directe, la trobada càlida que dona la relació persona a persona i l'intercanvi grupal. Em va ser una lliçó.

Pobresa energètica: l'exclusió silent

Creixen les veus que reclamen canviar a un sistema energètic més just i sostenible

Joan Andreu Parra

Hi ha una pobresa que no es veu perquè resta de portes endins de la llar. Però és ben real i té uns efectes devastadors. La pobresa energètica castiga, un cop més, col·lectius vulnerables: avis que s'escalfen amb el gas dels pobres —el butà—, famílies que disminueixen el consum en alimentació i que cuinen menys per poder pagar les factures de subministraments, mares amb fills a càrrec que es veuen obligades a modificar els hàbits higiènics en haver de reduir el consum en aigua calenta...

La qüestió ja ha entrat a l'agenda políticocial: el 17 de febrer s'ha assenyalat com el Dia europeu de lluita contra la pobresa energètica i s'ha visualitzat que 50 milions d'europeus, dels quals 10 milions d'espanyols, estan en situació de pobresa energètica. S'estima que a Catalunya hi ha més de 645.000 persones (segons les últimes dades d'Idescat) que tenen dificultats per pagar els subministraments de la llar i des de l'Aliança contra la Pobresa Energètica (APE) calculen que un 10% de la població catalana està en situació de pobresa energètica, prenent com a indicador el fet de no poder mantenir la llar a una temperatura adequada.

«Superar el llindar del 10% dels ingressos destinats a pagar les factures de subministraments és crític», explica Sònia Lacalle, advocada del Programa sense Llar i Habitatge de Càritas diocesana de Barcelona. Certament, des de les Càritas sempre hi ha hagut ajudes per pagar aquestes factures, però des dels anys de la crisi cap aquí ja es veuen obligades a dotar partides específiques: l'any 2017 Càritas Barcelona hi va dedicar 88.000 €, uns 400 € per habitatge.

Càritas, juntament amb altres entitats, alerta sobre el deteriorament de la salut i com afecta, per exemple, el rendiment escolar dels menors que viuen en aquestes llars: «Té afectacions físiques i psíquiques. Pensem en els aturats de llarga durada, que passen molt de temps a casa o en els menors que, a temperatures inadequades, es veuen afectats en el desenvolupament cognitiu i més exposats al fracàs escolar», exposa Lacalle.

Una altra particularitat que no es pot passar per alt és la feminització d'aquesta pobresa, com s'ha pogut constatar al I Encontre sobre Gènere i Energia que s'ha fet a Bilbao: «Les dones estem excloses del món energètic des de molts punts de vista. D'una banda, no hi ha espais decisoris sobre l'energia que comptin amb dones. I, de l'altra, les dones són un dels col·lectius més vulnerables pel que fa a la pobresa energètica», subratlla Maria Campuzano, portaveu d'Aliança contra la Pobresa Energètica, un moviment d'acció social, i membre d'Enginyeria sense Fronteres.

Estem, per tant, davant d'un pro-

El 41% de les llars no saben quina tarifa de llum tenen contractada. A l'Aliança contra la Pobresa Energètica tenen un espai d'assessorament col·lectiu «on la gent coneix els seus drets i aprèn a defensar-los», diuen. / APE

SÒNIA LACALLE

«Superar el llindar del 10% dels ingressos destinats a pagar les factures de subministraments és crític»

JULI CARRERE

«Més enllà de les persones que pateixen la pobresa energètica, hi ha un cost col·lectiu: l'absentisme laboral, l'increment de la despesa sanitària...»

blema de salut pública que, un cop més, no recull el PIB, que sí que suma, en canvi, els beneficis multimilionaris de les majors del sector de l'energia. «Més enllà de les persones que pateixen la pobresa energètica, hi ha un cost col·lectiu: l'absentisme laboral, el rendiment acadèmic dels menors, l'increment de la despesa sanitària...», observa Juli Carrere, coordinador de Fuel Poverty Group – Energia Justa. No en va, un estudi recent que compara dos municipis del Vallès Occidental, Castellar del Vallès i Badia, a poca distància física però amb una important bretxa pel que fa a la renda, demostra com Badia dobla les malalties derivades de la pobresa energètica (pulmonars, cardiovasculars i relacionades amb

el sistema immunològic, sobretot respecte Castellar.

L'accent de la crisi econòmica

Si bé de pobresa energètica sempre n'hi ha hagut, hi ha un punt d'inflexió a partir de l'inici de la crisi, el 2008. «Arran de la crisi econòmica i la pèrdua adquisitiva de les llars, l'increment del preu de l'energia i un dèficit estructural del mercat d'habitatge —la major part construït abans dels anys 70 i sense certificacions energètiques—, fa que, combinats aquests tres factors, augmenti la situació de pobresa energètica a casa nostra i en relació amb altres països de la UE sigui espectacular», assenyala Carrere.

Des de l'APE subratllen de qui és la responsabilitat: «No és només una qüestió de pobresa. El problema principal és el fet que serveis bàsics com l'aigua o l'energia estiguin en mans privades. Que hi hagi empreses que fan beneficis amb la gestió de drets fonamentals és la causa principal que hi hagi pobresa energètica», denuncia la portaveu Maria Campuzano i membre d'Enginyeria sense Fronteres.

Amb l'objectiu de protegir els consumidors més vulnerables, l'APE, l'Observatori DESC i la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH) van promoure una ILP (Iniciativa Legislativa Popular) que es va concretar en la Llei 24/2015, una de les més garantistes d'Europa. Des de l'entrada en vigor i fins al desembre del 2016 s'han evitat 39.000 talls de subministraments. «El principal canvi que ha provocat aquesta llei és incloure el principi de precaució, és a dir, obligar la companyia subministradora que abans de fer un tall a la persona que

Campions europeus en el preu de l'energia

Any 2008: 1.566 €. Any 2018: 2.238 €. Un 40% més. Aquesta és la diferència anual de preu que estan assumint de mitjana les famílies espanyoles en concepte de despeses energètiques. És a dir, en els darrers 10 anys aquest increment ha superat, de llarg, l'increment del nivell de vida. Així ho denuncia la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya en la presentació de l'informe *El preu de l'energia, factor clau en l'augment de la pobresa energètica*.

En l'informe s'entra en detalls i es revela que Espanya encapçala en el conjunt de la UE els increments de preu de l'energia. Tot això després que el 1997 es liberalitzés el mercat energètic espanyol amb la promesa que la competència entre companyies n'abaratiria el cost. Des de la Taula del Tercer Sector es fan una sèrie de recomanacions pel que fa als consumidors en situació de vulnerabilitat social: repensar el bo social, els ajuts per a mesures d'eficiència o un IVA reduït o superreduït (actualment l'energia suporta un IVA, l'impost menys progressiu de tots, del 21%). L'informe es pot consultar a www.tercersector.cat.

Moltes famílies pateixen pobresa energètica. A algunes se'ls ha pogut aturar un tall de subministrament però acumulen deutes als quals els és molt difícil fer front. Des de l'APE demanen a les companyies la condonació. / APE

MARIA CAMPUZANO

«Que hi hagi empreses que fan beneficis amb la gestió de drets fonamentals és la causa principal que hi hagi pobresa energètica»

FRANCINA ALSINA

«L'energia és un dret bàsic universal, no un caprici, ni un luxe, al qual tothom hauria de tenir accés a un preu just»

no li està pagant preguntant als serveis socials si es tracta d'una situació de vulnerabilitat», subratlla Campuzano. Des de Càritas recorden, però, que hi ha moltes persones vulnerables que no estan ateses pels Serveis Socials dels ajuntaments.

En general, les companyies no han vist amb bons ulls aquesta llei catalana i han engegat tot un procés de judicialització «per intentar evitar per tots els mitjans possibles que s'apliqui. Gas Natural la va estar incomplint sistemàticament fins que va passar

el cas de la Rosa de Reus [l'anciana que va morir el novembre del 2016 a causa d'un incendi provocat per una espelma que feia servir perquè tenia tallat el subministrament elèctric per impagament]», recorda Campuzano. Malgrat estar suspès el protocol de la llei, «aquesta ja és molt clara en el seu redactat i s'aplica amb protocol o sense», aclareix Campuzano.

El bo social

El 7 d'octubre passat va entrar en vigor el Decret 897/2017 que regula el bo social de les companyies elèctriques. No contempla, per tant, ni el gas ni l'aigua. Des de la Taula del Tercer Sector Social el consideren insuficient, malgrat que incorpora alguns avenços i que, vist en perspectiva, les persones estan més protegides avui que fa cinc anys: per un costat, un condicionat més limitant que deixarà fora un 70% de les persones que percebien anteriorment el bo social, per l'altre, és enrevessat i complicat de tramitar... Des de l'APE encara dubten més de la seva eficàcia: «És pura cosmètica de màrqueting.»

Per la seva banda, les entitats socials del país segueixen compromeses en la lluita contra la pobresa energètica amb projectes com el de Fuel Poverty Group – Energia Justa, que apunta en la línia de millorar l'eficiència energètica de les llars. Amb un grup de 40 voluntaris fan formació i acompanyament amb tallers oberts a la població, assessorament individualitzat i intervencions a domicili amb equips d'eficiència energètica de baix cost.

Si bé és cert que on es pateix més pobresa energètica és a l'Europa del sud (Espanya, Portugal i Itàlia), Juli

Plaques fotovoltaiques per a les Llars del Seminari

Les aportacions voluntàries dels socis cooperativistes de Som Energia han permès finançar una placa fotovoltaica d'autoproducció que s'instal·larà a l'edifici de les Llars del Seminari de Lleida. En aquest espai, que gestiona la Fundació Entre Tots i per al Bé de Tothom, hi viuen 19 famílies que havien estat desnonades o que es trobaven en situació de vulnerabilitat i que estan reconstruint els seus projectes vitals. Amb aquesta instal·lació s'estima que s'estalviaran un 30% anual en la factura energètica de l'edifici cedit pel bisbat de Lleida.

Som Energia és una *rara avis* en el sector de l'energia però progressivament va guanyant pes específic. D'una banda, és una cooperativa sense ànim de lucre nascuda a Girona, però amb implantació a tot l'Estat espanyol a través dels seus grups locals: això vol dir que els socis participen en les decisions i que els beneficis es destinen a enfortir la mateixa cooperativa o a projectes com el de les Llars del Seminari.

La seva aposta és comercialitzar i produir energia que provingui de fonts renovables amb l'horitzó d'impulsar un canvi del model energètic actual practicant amb l'exemple: energia 100% verda, eficient i participada per la ciutadania. Fins ara apleguen 45.000 socis i gestionen més de 70.000 contractes de llum.

Carrere comenta que «curiosament on menys fred fa, és on tenim una problemàtica greu de l'habitatge». En efecte, moltes de les llars que pateixen pobresa energètica fan servir electrodomèstics més ineficients, tenen un mal aïllament tèrmic, una climatització deficient, humitats..., però, tot i això, des de Càritas alerten davant d'un discurs acusatori: «Si hi ha algú eficient energèticament són aquestes persones, que tenen hàbits de consum superreduïts; a més hem de pensar que molts són llogaters i que no es poden permetre fer reformes als habitatges», anota Lacalle, de Càritas diocesana de Barcelona.

Des de les entitats de la Taula del

Tercer Sector Social, de la qual forma part Càritas, insisteixen que «l'energia és un dret bàsic universal, no un caprici, ni un luxe, al qual tothom hauria de tenir accés a un preu just», argumenta la presidenta de la Taula, Francina Alsina. «El model energètic que tenim a l'Estat espanyol és insostenible i injust, com ho prova la pobresa energètica. Cal caminar cap a un canvi de model de gestió de l'energia fent-lo més descentralitzat i remunicipalitzant l'energia en tots els àmbits: generació, distribució —aquí hi ha el repte més important perquè és on hi ha més traves legals i on l'oligopoli concentra el poder— i la comercialització», conclou Campuzano.

Bulgària Sacra

8 dies | 7 nits

Vols i trasllats
des de Barcelona

Pagament en
3 mesos

**Sortides 21 de juliol
i 7 d'agost**

Visites a Sofia, Vitosha, Rila, Rozhen, Melnik, Plovdiv i Bachkovo

Hotels 5*
Habitació doble
Pensió Completa

1.100€
292€

Suplement habitació individual

Preu des de per persona en hotels 5* i règim de Mitja Pensió + 7 dinars, vàlid per a un grup de 29 persones. Inclou: avió classe turista Barcelona - Sofia - Barcelona i taxes d'aeroport, taxes locals, circuit en autocar amb guia professional autoritzat de parla hispana durant tot el recorregut, acompanyant de Turisme Religios de Viatges El Corte Inglés per a tot el viatge i visites segons el programa (consulteu-ho). No inclou cap tipus d'extres en hotels i restaurants o qualsevol altre tipus d'extres o serveis no especificats al programa. Consulta'n les condicions. Pagament en 3 mesos: consulta'n les condicions i els plans de finançament. C.I.C.MA 59 - HERMOSILA 112 - MADRID.

Consulta'n més informació i condicions:

933 635 760 • julianalcalderueda@viajeseci.es

VIATGES El Corte Inglés

TURISME RELIGIÓS

Jesús, l'únic salvador de l'home

La Congregació per a la Doctrina de la Fe presenta la carta «Placuit Deo»

AICA

Ciutat del Vaticà

La Congregació per a la Doctrina de la Fe ha publicat la carta *Placuit Deo*, que «vol posar en evidència, en l'empremta de la gran tradició de la fe i amb particular referència a l'ensenyament del papa Francesc, alguns aspectes de la salvació cristiana que avui poden ser difícils de comprendre a causa de les recents transformacions culturals». «La salvació no pot reduir-se simplement a un missatge, a una praxi, o a una gnosi, ni tan sols a un sentiment interior», assenyala en la presentació el prefecte de la Congregació, Mons. Luis Ladaria.

El prefecte recordava que després de la publicació de la declaració *Dominus Iesus*, el 2000, diversos teòlegs van demanar a la Congregació per a la Doctrina de la Fe d'aprofundir alguns aspectes ja enunciats en aquesta declaració sobre el tema de la salvació cristiana.

Segons Mons. Ladaria, «per a l'home d'avui, la comprensió de l'anunci cristià que proclama Jesús com l'únic Salvador de tothom i de tota la humanitat és percebuda amb dificultat per dues tendències en el món contemporani. D'una banda, l'individualisme centrat en el subjecte autònom tendeix a veure l'home com un ésser la realització del qual depèn únicament de la seva força. De l'altra, s'estén la visió d'una salvació merament interior, que potser suscita una forta convicció personal o un sentiment intens d'estar units a Déu, però que no arriba a assumir, guarir i renovar les nostres relacions amb els altres i amb el món creat».

El papa Francesc «moltes vegades fa referència a aquestes dues tendències que s'assemblen, en alguns aspectes, a dues antigues heretgies: el pelagianisme i el gnosticisme», indicava Mons. Ladaria. «En el nostre temps, prolifera una mena de neopelagianisme per al qual l'individu, radicalment autònom, pretén salvar-se a ell mateix, sense reconèixer que depèn, en el més profund del seu ésser, de Déu i dels altres. La salvació és aleshores confiada a les forces de l'individu o les estructures purament humanes, incapaces d'acollir la novetat de l'Esperit de Déu», lamentava. I, també, «un cert neognosticisme», que «presenta una salvació merament interior, tancada en el subjectivisme, i que consisteix a elevar-se "amb l'intel·lecte fins als misteris de la divinitat desconeguda"».

Davant d'aquestes tendències, el prefecte subratllava que *Placuit Deo* «desitja refermar que la salvació consisteix en la nostra unió amb Crist, qui, amb la seva Encarnació, vida, mort i resurrecció, ha generat un nou ordre de relacions amb el Pare i entre els homes, i ens ha introduït en aquest ordre gràcies al do del seu Esperit, perquè puguem unir-nos al Pare com a fills en el fill, i convertir-nos en un

Mons. Ladaria (a la dreta) i Giacomo Morandi (secretari de la Congregació per a la Doctrina de la Fe) van presentar el document.

sol cos en el "primogènit entre molts germans"».

Memòria de Maria, Mare de l'Església

D'altra banda, el Vaticà ha comunicat que per decisió del papa Francesc, el dilluns després de Pentecosta és obligatòria la Memòria de Maria, Mare de l'Església. El cardenal Robert Sarah, prefecte de la Congregació per al Culte Diví i la Disciplina dels Sagraments, ha presentat el document que

MONS. LADARIA

«La salvació no pot reduir-se simplement a un missatge, una praxi, o una gnosi»

ordena la celebració i la inscripció de la memòria de la «Benaurada Verge Maria Mare de l'Església» al Calendari romà general.

Recordant Pau VI, Joan Pau II, a més del magisteri dels altres pontífexs, el purpurat ha assenyalat que Francesc ha establert aquesta celebració «considerant la importància del misteri de la maternitat espiritual de Maria, que des de l'espera de l'Esperit a Pentecosta no ha deixat mai de cuidar maternalment l'Església, pelegrina en el temps».

Església en sortida

Els bisbes «casaldàligues»: com va la lluita?

Jordi Sánchez Torrents

Fa un parell de setmanes es feia un concert-homenatge a Santa Maria del Pi al bisbe emèrit de São Felix do Araguaia, Pere Casaldàliga, que ha complert 90 anys. En els parlaments, deien que el bisbe, de vegades, en lloc de dir «bon dia» a la gent, els preguntava per la lluita: «Com va la lluita?» I des de fa uns dies, amb una amiga, fem el mateix; ens preguntem com ens va la lluita.

Però quina lluita? Cadascú té les seves lluites, i interiorment som un cúmul de contradiccions i tensions. Ara que és Quaresma sembla que aflorin amb més força. No és un combat contra ningú, sinó contra tot allò que ens fa infeliços, és a dir, tot allò que ens allunya de Déu i de nosaltres mateixos; és una lluita interior.

D'altra banda, en la vida cristiana també hi ha una lluita exterior perquè vivim al món. La vida diària ens dona guerra sovint. Però, a més a més, hi ha una lluita

més àmplia, una lluita contra una «estructura de pecat» que ens fa infeliços socialment. Sembla que el context individualista i neonarcista d'ara ens fa oblidar el caràcter social i comunitari del cristianisme i acabem mirant-nos constantment el melic.

L'Església conté una tradició llarga en doctrina social; incòmoda per la seva radicalitat en un món tan contrari al despreniment, la generositat, la senzillesa, la humilitat, el servei... Una doctrina fonamental i constitutiva de l'Església; gens accessòria. La conversió no és només individual sinó també social i cal també la lluita. Pere Casaldàliga és un testimoni d'aquesta lluita i n'hi ha molts més de silenciosos que no es veuen i van fent. Donem gràcies a Déu per tots aquests *peres casaldàligues* que mantenen la lluita diària per un món més humà —més just— allà on molts han perdut l'esperança.

Barcelona

«Sense el poble, no hi ha litúrgia»

Josep M. Romaguera, president del Centre de Pastoral Litúrgica

Carme Munté

El Centre de Pastoral Litúrgica (CPL) celebra seixanta anys d'història al servei de l'arquebisbat de Barcelona, del conjunt de les diòcesis catalanes, així com de tot l'àmbit de parla hispana. El proper Advent també celebra el 50è aniversari de la seva revista *Missa Dominical* i en té una altra en marxa adreçada als laics: *Galilea.153*. Precisament un dels objectius actuals del CPL segons explica el seu president, el capellà Josep M. Romaguera, és que la litúrgia sigui més viscuda per les comunitats parroquials i, en aquest sentit, el paper dels laics cada vegada ha de ser més important.

El Centre de Pastoral Litúrgica va néixer l'any 1958 per posar en pràctica la reforma litúrgica que ja s'estava cuinant a Catalunya des de principis de segle XX i que va eclosionar amb el Concili Vaticà II. Seixanta anys després, quins són els reptes?

És important tenir en compte que la litúrgia no és un element estàtic que formi part del passat, sinó que és dinàmic. Per tant, el camí ha de prosseguir amb molta obertura a la realitat present i amb la mirada posada en el futur per aconseguir que la litúrgia sigui ben viva i pugui posar-se en pràctica d'una manera adequada. Personalment, com a capellà, sempre he tingut la preocupació que la litúrgia estigui integrada en la vida i en la pastoral de la comunitat, que no en sigui un apèndix, sinó una concreció important. En la litúrgia, tot celebrant el misteri de Crist, que és un do, s'hi ha de reflectir la vida de la comunitat.

De vegades, es veu gairebé com una teatralització o fins i tot com una imposició que ve de fora.

La paraula «imposició» denota, certament, que venim d'una història llarga en la qual anar a missa era precepte. Per tant, un dels efectes no desitjats havia estat que la litúrgia era qüestió de compliment. No és fàcil canviar la mentalitat. Ara bé, la litúrgia no s'ha de viure com un precepte sinó com una realitat a la qual som convidats i que ens ajuda en la nostra vida cristiana. En la missa dominical cadascú hi aporta tot el viscut durant la setmana per a rebre-hi Jesucrist, present en la comunitat, en la seva Paraula i en el sagrament, per a sortir-ne renovat, més disposat a viure com a deixeble. Per tant, aquí hi ha una feina a fer, que no és formal sinó de sentit. És a dir, la preocupació no ha de ser tant quina forma té la litúrgia (tot i que, evidentment, és un aspecte important a treballar), sinó ajudar els cristians a descobrir i redescobrir el seu sentit i valor. Un dels aspectes que m'agrada remarcar

Josep Maria Romaguera a la seu del CPL. / Antoni M. C. Canal

és que és un do rebut i alhora una acció que hem de dur a terme. És la combinació d'aquests dos elements.

Com s'aconsegueix que la litúrgia sigui viscuda?

És molt important la relació que s'estableix entre el pastor i els membres de la comunitat: com aquesta comunitat s'articula en equips, en dinàmiques de grup, com s'hi viu la fraternitat, com s'hi viu la solidaritat tant dins mateix de la comunitat com de cara enfora, com s'estableixen relacions entre els cristians i el veïnat, i el teixit associatiu de cada barri o poble. La vida, en la mesura que és una vida real i intensa de les persones que integren la comunitat, es nota després en la celebració. I, al mateix temps, en la mesura que la celebració recull aquesta vida, també alimenta

«La litúrgia no és comprensible si no la veiem com una trobada, una reunió, una assemblea en la qual hi ha laics i laiques, potser religioses i religiosos, i el ministre ordenat, que hi té un rol ben especial i necessari»

que els cristians continuïn implicats no només a l'interior de la comunitat sinó també, depenent del carisma de cadascú, en el teixit associatiu i en la vida de la societat.

El IV Memorial Pere Tena de Pastoral Litúrgia es va lliurar el 17 de febrer a la parròquia de Santa Eulàlia de Vilapicina i al seu equip de litúrgia. És una manera de posar en relleu aquesta experiència de col·laboració entre pastor i equip?

Sí, concedint aquest quart memorial preteníem subratllar la importància dels equips de litúrgia. En el moment de posar-la en pràctica, la litúrgia quedava molt limitada al clergat, quan, de fet, no hi ha litúrgia sense el poble i, per tant, sense el laicat. La litúrgia no és comprensible si no la veiem com una trobada, una reunió, una assemblea en la qual hi ha laics i laiques, potser religioses i religiosos, i el ministre ordenat que hi té un rol ben especial i necessari. Entendre la litúrgia com una cosa exclusiva del clergat no té sentit. És la celebració del poble fidel i, per tant, que a l'hora de posar-la en pràctica hi intervingui un equip de laics hauria de ser el més natural, perquè afecta tota la comunitat. De fet, tindrà un to molt més viu si s'organitza d'aquesta manera que no pas si ho decideix tot el qui ho ha de presidir.

Totes les comunitats compten amb equips de litúrgia?

És una pregunta que precisament ens estem fent. El quart Memorial volem que ens permeti estirar el fil per poder veure quins equips de litúrgia hi ha, quina forma tenen segons cada lloc i comunitat, quins elements comuns haurien de tenir, com podem ajudar que se'n constitueixin si no n'hi ha. Em sembla que n'hi ha de molt diversos, però també que cal donar elements i eines per reflexionar sobre quin és el sentit i la missió de l'equip, i ajudar que puguin millorar la seva tasca, sempre atenent la diversitat. I segurament avui dia és molt més necessari pel fet que hi ha pocs capellans que s'han de fer presents en diversos llocs. Per això l'ideal és que hi hagi un equip a cada lloc amb tot preparat per quan arriba el qui presidirà, que també haurà format part de la preparació en tant que és membre nat de l'equip.

Formació de nous liturgistes

Quins serveis ofereix el CPL pel que fa a material, formació, assessorament?

A nivell molt pràctic i immediat el que ofereix el CPL és la revista *Missa Dominical*, que el proper Advent arribarà als 50 anys de vida. Hi ha un material estrella que és el *Full per a la Celebració*. Així que arriba la revista,

Església a Catalunya

Parròquia de Santa Eulàlia de Vilapicina el dia del lliurament del IV Memorial Pere Tena de Pastoral Litúrgica. / Mercè Solé

«La litúrgia no s'ha de viure com un precepte sinó com una realitat a la qual som convidats i que ens ajuda en la nostra vida cristiana»

«El 12 d'abril presentarem una nova revista, bimensual, pensada molt per al laïcat: *Galilea.153*»

el *Full* es desa a la sagristia i està a punt per a cada missa. Altres materials i articles que s'ofereixen a *Missa Dominical*, posteriorment, també han donat origen a llibres diversos. Ara bé, la revista més antiga és *Phase*, que va adquirir de seguida un caràcter acadèmic.

També cal destacar *Liturgia y espiritualidad*, que va néixer amb el nom de *Litúrgia de las horas* pensant sobretot en les comunitat monàstiques i religioses, si bé actualment és destinada a un públic molt més ample. I com que la vida evoluciona i el Centre vol estar al cas de les transformacions, el 12 d'abril presentarem una nova revista, bimensual, pensada molt per al laïcat: *Galilea.153*, que sortirà en català i en castellà. Pel que fa a la dimensió docent, cal posar de relleu la tasca de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona, nascut del CPL. Actualment té autonomia respecte del CPL però hi ha lligams de col·laboració i d'ajuda mútua. D'altra banda, també ens plantejem oferir un altre tipus de formació més puntual d'acord amb les demandes i les necessitats que sorgeixin de les mateixes comunitats. Per això hem constituït un equip de formació.

Ara que esmentava l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona, val la pena destacar que bona part dels alumnes són procedents de Llatinoamèrica. Així mateix, el material que el CPL ofereix també va adreçat al públic de parla hispana. Com s'entén aquesta influència litúrgica més enllà de Catalunya?

Que a Catalunya hi hagi un Centre com el nostre és un dels fruits del moviment litúrgic que va marcar la primera meitat del segle XX. Va ser un moviment europeu que a Catalunya va tenir molta vida i que va comptar amb l'impuls de persones concretes.

Aquest treball va trobar cristallitzacions concretes com el mateix Congrés Litúrgic de Montserrat de l'any 1915. En aquest sentit, cal destacar que Montserrat ha estat un referent i un estímul per a l'Església catalana. Fruit d'aquest treball va sorgir el CPL i, posteriorment, l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona. I el fet de ser un país amb dues llengües aplanava el camí per a posar-se al servei de totes les esglésies de parla hispana i no només a les diòcesis catalanes.

Ens venen al cap molts liturgistes de referència, però especialment Pere Tena, fundador del CPL i també bisbe auxiliar de Barcelona. Continua havent-hi noms de referència?

Certament que liturgistes com Pere Tena van tenir prestigi internacional i van formar-ne de nous de Catalunya, d'Espanya i d'Amèrica Llatina. Sense anar més lluny, el III Memorial Pere Tena el vam lliurar a l'arquebisbe de Puebla, Víctor Sánchez Espinosa, perquè és un referent a Llatinoamèrica. El moment present potser no és tant de noms de gran relleu. No és qüestió de comparar les èpoques: fa cinquanta anys necessitàvem els mestres de la reforma, per dir-ho així. Potser no és la necessitat del present. Els grans liturgistes volien que la litúrgia fos viscuda a les comunitats i a les diòcesis, cosa que s'ha anat assolint, tot i que hi ha feina a fer.

Hi haurà més liturgistes laics i dones?

Ara comença a haver-n'hi. A l'Institut Superior de Litúrgia ja fa anys que hi estudia tot tipus de creient, no només capellans i seminaristes que es preparen per a ser-ho, també laïcs i laïques, religiosos i religioses. Això és imparabile. Ja n'hi ha i n'hi haurà cada vegada més, penso. La nova revista també pot ser un espai on s'expressin els laics formats en litúrgia i un estí-

mul. La litúrgia és cosa de tothom. El ministeri ordenat hi té un paper clau, però sense el poble aquest paper no té a qui servir.

 CatalunyaCristiana

Subscriuiu-vos

Desitjo subscriure'm al setmanari Catalunya Cristiana durant un any (52 números)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

☐ Edició paper 135€

☐ Edició digital 90€

☐ Edició en català

☐ Edició en castellà

Forma de pagament

☐ Únic pagament per any

☐ Dos pagaments semestral

☐ Xec nominatiu que adjunto

☐ Domiciliació bancària (ompliu ordre adjunta)

NOM COL-LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins a nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Títular

IBAN

Entitat

Oficina

DC

Compte

DD/MM/AA

DD/MM/AA

Signatura del titular

Lliureu aquesta butlleta a:
Catalunya Cristiana
(Departament de Subscripcions)
Comtes de Bell-lloc, 67-69
08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo CatalunyaCristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a CatalunyaCristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc 67-69, 08014 Barcelona.

Beatificació de màrtirs de tres congregacions

La celebració serà a la Sagrada Família el 10 de novembre

Carme Munté
Barcelona

«Aquests setze màrtirs van treballar pastoralment a Barcelona i hi van morir, els sentim de casa nostra, de la nostra cultura i manera de fer. Són models per a nosaltres, són els nostres tresors.» Amb aquesta emoció s'expressava la Gna. Maria del Carme Brunsó, superiora general de la congregació de les Germanes Caputxines de la Mare del Diví Pastor. Tres religioses d'aquesta congregació (Ramona Solans, Josefa Noguera i Maria Vilanova) seran beatificades el proper 10 de novembre a la basílica de la Sagrada Família. No estaran soles, ja que les acompanyaran els màrtirs de dues congregacions més. D'una banda, Baudelia Duque, religiosa de la congregació de Germanes Franciscanes dels Sagrats Cors. De l'altra, nou religiosos de Sant Pere ad Víncula i tres laics vinculats a aquesta congregació nascuda a Marsella. En concret són els religiosos Jacinto Gómez, José Franco, Joaquín Puente, Àngel de la Iglesia, Teodoro Illera, Ismael Tajadura, Acacio Calleja, Emilio Puente i Albino Guerra, i els laics Gregorio i Camila Díez, i Eliseo Moradillo.

Per això, de forma conjunta, els superiors generals d'aquestes tres congregacions que treballen en el món de l'ensenyament van presentar la beatificació en roda de premsa a l'arquebisbat de Barcelona. Una beatificació que serà la cinquena celebrada a l'arquebisbat de Barcelona i la segona a la basílica de la Sagrada Família. Serà presidida pel cardenal Angelo Amato, prefecte de la Congregació per a les Causes dels Sants, i, com sol ser habitual, anirà precedida per una vetlla de pregària i seguida per una missa d'acció de gràcies. Tal com va explicar Inmaculada Ríos, superiora general de les Franciscanes dels Sagrats Cors,

Representants de les tres congregacions religioses, amb el bisbe auxiliar Sergi Gordo, a les escales de l'arquebisbat de Barcelona. / Ramon Ripoll

la vetlla de pregària serà a la basílica de Santa Maria del Mar el divendres 9 de novembre a les 19 h, mentre que la missa d'acció de gràcies es farà el diumenge 11 de novembre a les 13 h a la catedral de Barcelona.

De la seva banda, Manuel Fernández, superior general de la congregació de Sant Pere ad Víncula, va explicar que els setze màrtirs van ser assassinats durant la persecució religiosa dels anys trenta i que el procés de beatificació va començar l'any 2000. «Cada con-

gregació va començar les seves investigacions, però va ser a partir del 2007 quan oficialment es va iniciar el procés conjunt. Des de llavors hem caminat junts», va explicar la Gna. Maria del Carme Brunsó.

La superiora general de les caputxines de la Mare del Diví Pastor va voler posar en relleu el testimoni de santedat de les tres màrtirs de la congregació fundada pel beat Josep Tous: «Les nostres germanes són un referent en el nostre apostolat en l'àmbit de l'edu-

cació.» I, especialment, va destacar el testimoni de la màrtir Maria Vilanova, Patrocini de nom de religiosa: «Penso com devia haver viscut tots els anys de la seva vida perquè, quan va començar la persecució, tingués diferents cases on trobar acollida i empara. I això no obstant, no s'hi va voler quedar per no comprometre'ls. Em fa pensar que tota la seva vida va ser una donació de si mateixa. El seu testimoni és una llum que brilla i ens estimula a tirar endavant en les coses de cada dia.»

En construcció la Llar Social Pere Oliveras

Carme Munté / Barcelona

Al barri de Sants de Barcelona encara és ben viu el record de Mn. Pere Oliveras Lapostolet, no només perquè hi va néixer i allí va transcórrer tota la seva vida, sinó per la ingent tasca a favor dels més pobres.

Qui el va conèixer i tractar directament destaca que ell mateix, amb el seu estil de vida i la seva indumentària, encarnava la pobresa. «Portava un anorac blau, senzill i vell i unes sandàlies tronades de llargues caminades i sense mitjons», recorda Mn. Enric Aymerich, que el va conèixer sent rector a la parròquia Mare de Déu dels Dolors de Sants. «Era sobretot un gran amic dels presos, visitava sovint les presons i passava llargues hores amb els seus

amics".» Tant és així que va acabar omplint casa seva de joves recent sortits de la presó. La seva obsessió era la reinserció, d'aquí va sorgir l'Obra de Formació i Orientació Religiosa Social dels Presos.

D'altra banda, a la mateixa casa familiar, a la Carretera de Sants, va començar les primeres i molt concorregudes ultreies. «Els dijous la casa s'omplia de persones de tota mena», recorda la qui fou la seva col·laboradora directa, Montserrat Vime. El moviment de Curssets de Cristiandat va ser molt actiu en aquella època. Vime també destaca un altre aspecte de Mn. Oliveras: «Cridava l'atenció el gran amor a l'Església, que volia resplendent, sense taca ni arruga, sense ser aferrada als diners, atractiva per als joves que se'n sentien allunyats,

per als quals sentia una gran passió.»

Quan Mn. Pere Oliveras va morir fa onze anys (el 2 d'abril del 2007), va llegar a l'arquebisbat la seva casa familiar perquè s'hi prosseguís la seva tasca a favor dels joves. Finalment, la tardor d'aquest 2018 veurà la llum la nova Llar Social Pere Oliveras, gestionada per Càritas diocesana de Barcelona gràcies al llegat patrimonial del capellà.

«Que sigui en memòria seva és molt significatiu perquè ell era una persona molt coneguda i estimada, s'havia dedicat sempre als pobres, preferentment als nois amb dificultats familiars i socials», explica Mn. Salvador Bacardit, delegat de Càritas diocesana de Barcelona. La nova Llar Social Pere Oliveras serà un centre residencial amb

capacitat per a una quinzena de joves. El nou centre, que ja està en procés de construcció, finalment s'ubicarà a l'antiga rectoria de la parròquia de Santa Maria de Sants. La casa de Mn. Oliveras no podia destinar-se a equipament social per una qüestió urbanística i l'arquebisbat va prendre la decisió de convertir-la en apartaments. Gràcies al lloguer, es paga la nova llar.

D'altra banda, un altre fet que cal destacar és la presentació del llibre *Mn. Pere Oliveras Lapostolet. Aproximació a la seva figura*, de Montserrat Vime i amb pròleg de Mn. Joan E. Jarque. La presentació serà el 4 d'abril, a les 18.30 h, a la parròquia de la Mare de Déu dels Dolors de Sants. Així mateix, el diumenge 8 d'abril, es farà la missa en els onze anys de la mort de Mn. Pere Oliveras, a la mateixa parròquia dels Dolors. Serà a les 18 h presidida pel bisbe auxiliar de Barcelona, Mons. Sergi Gordo.

Barcelona

Primera Jornada del cicle «Joves i Esperança», amb els testimonis com a protagonistes

L'acte va tenir una participació activa dels assistents. Agustí Codinach

Macià Grau
Barcelona

La Federació de Cristians de Catalunya va iniciar el dijous 15 de febrer a la Parròquia de Sant Vicenç de Sarrià la primera Jornada del cicle «Joves i Esperança», dedicada a totes les persones que han passat per moments en què han perdut la il·lusió per la vida, en el sentit més complet i profund del terme.

La Jornada, que va rebre el nom d'«Un crit a l'esperança», es va centrar en la participació de tres testimonis de persones que han viscut aquesta situació, i que durant tres hores van poder compartir la seva experiència amb tots els assistents a l'acte. Tal com va explicar Toni Comas, president de la Federació de Cristians de Catalunya, «la virtut de l'esperança serveix perquè una persona es construeixi interiorment i pugui encarar el futur», i és per això que la trobada va anar dedicada als joves, un col·lectiu on predomina la manca d'aquesta virtut.

El primer testimoni que va intervenir va ser el de Dolores Bueno, una jove llicenciada en Químiques que va patir una greu depressió que la va portar a plantejar-se el suïcidi. Durant la seva explicació, la Dolores va exposar que el seu cas és més comú del que pensem, ja que una de cada quatre persones s'intenta suïcidar, però el fet de superar-ho els converteix en autèntics herois, i va afegir que «som persones que sofrim molt, i això ens dona un valor especial».

La seva història és de superació personal, ja que va aconseguir vèncer la depressió i actualment està realitzant la tesi doctoral. Aquest canvi radical, com va explicar, va ser possible gràcies a la seva fe, que la va acompanyar en tot moment: «No estic sola, amb mi hi ha Jesús i si he seguit endavant ha sigut gràcies a ell.»

El segon testimoni, Emma Bellver, mare de sis fills i especialista en Pediatria, també va destacar la importància de mantenir forta la fe en els moments de més dificultat: «Quan estic trista demano ajuda a Déu i ell m'ajuda.» L'Emma va

La virtut de l'esperança serveix perquè una persona es construeixi interiorment i pugui encarar el futur

explicar que va estar a punt de perdre un fill per culpa d'un càncer, i això la va portar a la desesperació, fins que com va dir, ho va deixar tot «en mans de Déu perquè no podia més». Finalment el seu fill va superar la malaltia i aquesta experiència va fer que perdés la por i entengués que no tot està a les nostres mans.

L'últim testimoni va ser el de Raül Eguía, un biòleg molecular de gran èxit que va patir també un període de dificultat en l'addicció al sexe, que el feia veure les persones com a objectes. En Raül va explicar que tot li anava bé de cara enfora, però que vivia el seu

problema en silenci. Finalment, principalment gràcies a l'ajuda de la família, de la qual va dir que és «el motor de la meua vida», va superar el problema i actualment acompanya persones profundament ferides i amb dificultats com addiccions o depressions.

L'acte va tenir una participació activa dels assistents, que van convertir el que havia de ser una conferència en un col·loqui on testimonis i públic van compartir les seves idees i propostes per resoldre el problema de la manca d'esperança, un tema molt actual i que com van dir tots els testimonis, gràcies a la fe es pot superar.

SEMANA SANTA

EXCLUSIVOS REGALOS DE TIERRA SANTA!!!

Con certificado de AUTENTICIDAD y ORIGEN

Directamente de TIERRA SANTA a su domicilio

COMPRAS ONLINE: www.tierrasanta.com/semanasanta

INFORMACION Y VENTAS
00 972 9 7650872

Tierra Santa
THE HOLYLAND GIFT SHOP

«L'Església necessita entendre els joves per entendre's a si mateixa»

Mons. José Domingo Ulloa, arquebisbe de Panamà

Rosa María Jané Chueca

El diumenge 18 de març l'arquebisbe de Panamà i organitzador de la Jornada Mundial de la Joventut (JMJ), Mons. José Domingo Ulloa, visitarà Barcelona per participar en una taula rodona juntament amb Mn. Bruno Bérchez (delegat de Joventut de l'arquebisbat de Barcelona) sobre *Jóvenes y mayores, peregrinos de la alegría*. La cita serà a les 18.30 h (basílica de la Concepció, c/ Aragó, 299) i s'iniciarà amb unes vespres solemnes. A les 20 h, hi haurà una adoració pels fruits de la JMJ Panamà 2019, amb cants de lloança del grup de joves Worship.cat.

Quins reptes planteja l'Església panamenya la pròxima JMJ?

El principal repte és la posada en valor de la unitat del Poble de Déu en aquesta Església que pelegrina a Panamà, un país que es caracteritza per la seva diversitat cultural, social i econòmica, però que com tots els països del globus, afronta la fragilitat de l'arbut en aquests temps de voràgine política, comunicacional i tecnològica.

Aquí conviuen en pau comunitats de diversa denominació religiosa i races. La JMJ és una estupenda oportunitat per refermar la nostra vocació com a poble hospitalari i generós. No podem defugir que la jornada té lloc en plena campanya electoral al nostre país, un temps que posa a prova la unitat nacional, així que el compromís de convertir la JMJ en un element de cohesió esdevé més gran i més complex.

Quina és la implicació dels joves?

Una gràcia especial que ens ha propiciat el Senyor és comptar amb un laïcat molt compromès. Són joves professionals que posen els seus talents al servei de Déu i gràcies a això ens sentim en bones mans. La primera etapa de preparació va consistir en una intensa fase de planificació, que vam afrontar utilitzant els mètodes del PMI (Planing Manager Institute), cosa que ens va permetre tenir els avantatges de la planificació científica dels processos, a més de l'influx de l'Esperit Sant. Cadascuna de les comissions compta amb un o dos planificadors joves que ens ajuden a executar d'una manera més organitzada, tenint en compte els recursos i les millors possibilitats de cada fase.

Quin missatge volen oferir als joves del món?

El primer ha estat ajudar-los a descobrir la seva vocació com a persones, la seva crida a la veritable llibertat

L'arquebisbe Ulloa amb Ámbar Calvo, creadora del logo oficial de la JMJ 2019.

i que compreguin que són ells els protagonistes reals dels canvis que són tan urgents en la societat i en l'interior de l'Església. El nostre millor exemple és Maria, la Mare, que ens mostra la capacitat dels joves per assumir reptes malgrat els temors i les regles imposades. Si els joves no es deixen domesticar per nosaltres els adults, el canvi serà possible de la millor manera.

Com marca que sigui una JMJ fortament mariana, com indica el lema: «Soc l'esclava del Senyor: que es compleixin en mi les teves paraules» (Lc 1,38)?

Per a l'Església jove, aquest model de Maria és molt enriquidor. Més, sent una Església petita. Ens hi veiem reflectits, en la seva valentia i entrega, i en com una personeta, en aparença sense cap preparació intel·lectual o espiritual per a la vida i les transformacions, pot coadjuvar des de la seva realitat perquè aquests canvis es donin i siguin universals. Només cal la confiança total en Déu i una bona disposició per a la vida. No importa la teva aparent poquesa i manca de recursos (alguns veuen així l'Església llatinoamericana); el Senyor pren els cinc pans i els dos peixos per fer el gran miracle de la renovació.

Quins fruits li agradaria que donés aquesta JMJ?

El més urgent és el de la pau. Aquella que tanta falta fa al cor de cadascú, sobretot dels joves, assetjats

per l'immisericordiós adoctrinament de les nostres societats que descarten el petit, el lent, el que en aparença és menys dotat, i a tots ens vol convertir únicament en un consumidor. Després hi ha la pau en la mateixa societat. Aquests joves que venen a la JMJ demà tindran posicions amb diferents tipus de poders de decisió als seus països, i gràcies a aquestes trobades que els posa un al costat de l'altre, reconeixeran en aquell jove del país veí (o del carrer del costat) un germà abans que un rival o un comprador. També hi ha la transformació urgent de l'Església, que necessita entendre els joves per entendre's a ella mateixa i anar cercant noves vies de comuni-

cació del seu missatge revolucionari d'Amor.

Els joves, són una de les perifèries existencials de les quals ens parla el Papa?

Per descomptat que sí. Al jove l'hem empès cap «enfora». Prenent-li la veu, eliminant els espais adients perquè s'hi expressi, perquè sigui ell mateix. En canvi, en la societat li empaquetem els models, els estils, i li exigim que es converteixi en un xai. Als que s'hi resisteixien els deixem de banda, els rebutgem i en alguns casos fins i tot els responem amb violència i burla.

Com anima els joves catalans a participar en la JMJ?

Joves, Panamà és amb prou feines un punt al mapa, però és plena d'una riquesa cultural i humana molt gran que us convidem a conèixer. Tot Centreamèrica té una història de fe i de resistència espiritual enorme que ara podreu venir a valorar. No per gust la Unesco ha triat Panamà com a capital de la cultura el 2019, quan també complim 500 anys com a ciutat. Vivim temps de molta intensitat i transformacions, i encara que alguns us vulguin deixar de banda, sou els joves els veritables actors d'aquesta etapa al nostre món. No deixeu que us marginin i us imposin què heu de dir. A Panamà tindrem l'oportunitat de celebrar i renovar la vida. Ara a Barcelona podrem tenir un avançament deliciós d'aquesta experiència que viurem.

«El Senyor pren els cinc pans i els dos peixos per fer el gran miracle de la renovació»

Un cristianisme martirial

El sacerdot iraquí Salar Boudagh explica a la basílica de la Concepció la situació dels cristians al seu país

Eduard Brufau
Barcelona

Els cristians d'Occident estem acostumats a practicar la nostra fe en unes condicions de molta llibertat i seguretat. Però en el mateix moment que el lector llegeix aquestes línies hi ha persecució cruenta contra milers de cristians a diversos països del món. A Síria i l'Iraq, sobretot, la situació ha estat dramàtica els últims anys amb la irrupció del grup terrorista islàmic Daesh: matances, expulsions, destrucció de cases i esglésies, etc. Darrerament la situació sembla que es normalitza, almenys a l'Iraq, amb la recuperació de la ciutat de Mossul (la bíblica Nínive) i tota la plana circumdant. Tanmateix ara és quan comença una tasca ingent de reconstrucció física i espiritual de les comunitats cristianes, i d'intent de convivència amb la majoria musulmana.

Per oferir una visió de primera mà de la situació dels cristians iraquians el diumenge 25 de febrer la basílica de la Concepció de Barcelona va organitzar una conferència quaresmal, la primera d'enguany d'un total de quatre, pronunciada pel sacerdot iraquí Salar Boudagh. El P. Salar, vicari general de la diòcesi caldea d'Alqosh, ha passat uns dies a Catalunya convidat per la fundació pontifícia Ajuda a l'Església Necessitada (ACN) i ha ofert diverses xerrades. Amb una església plena i després de les vespres solemnes presidides per Mn. Ramon Corts, rector de la Concepció, el sacerdot caldeu, acompanyat de Marta García Campos, representant d'ACN, va explicar la seva experiència.

Odi i perdó

Per tal que el públic es fes una idea del context general, el P. Salar va explicar que en tota la seva vida només recorda dos anys de pau: els que van entre la fi de la guerra Iran-Iraq i l'inici de la guerra del Golf. Tret d'aquest curt període, el seu país sempre ha viscut en conflicte. Pel que fa a la comunitat cristiana va explicar com «molts cristians han hagut de fugir, perseguits per Daesh o pels veïns musulmans. Però malgrat haver estat perseguits els cristians iraquians tenen la força de perdonar; són testimonis d'un Déu que estima i perdona, i això impacta tant que fins i tot hi ha joves musulmans que es converteixen al cristianisme. Els cristians de l'Iraq ho han deixat tot menys la fe.» El P. Salar va animar els assistents a col·laborar activament amb Ajuda a l'Església Necessitada: «Tenim una història de 21 segles i som, i tots vosaltres també, responsables que el cristianisme a Orient no s'extingeixi. Aquesta ajuda és necessària, perquè

Agustí Codinach

el cristianisme occidental no pot viure sense l'oriental.»

Sobre les perspectives de futur, el sacerdot caldeu es va mostrar esperançat i alhora molt prudent. La qüestió més difícil no és la reconstrucció física, sinó aconseguir una estabilitat mínima de la zona i sobretot teixir relacions de confiança amb l'islam. «A l'Iraq l'Església ajuda a tothom, siguin cristians o musulmans, però al meu país hi continua havent discriminació, fins i tot legal, contra els cristians. La ignorància de la població és un gran mal, i cal educar perquè els musulmans no considerin els cristians com a ciutadans de segona. L'Església educa en aquesta línia, però crec Europa no ho fa. Aquesta és una tasca imprescindible si tenim en compte les nombroses comunitats musulmanes que teniu entre vosaltres.»

La reconstrucció

En declaracions a *Catalunya Cristiana* el P. Salar va assegurar que la persecució ha unit les diverses confessions cristianes presents a l'Iraq: «La relació entre les diferents Esglésies, sobretot entre catòlics i ortodoxos, és fluida i molt cordial. Des que estem reconstruint la zona de Nínive unim esforços en moltes coses.» Així mateix, va explicar en què consisteix el seu dia a dia a la zona de Nínive: «Estic al

EL P. SALAR BOUDAGH és sacerdot catòlic de ritu caldeu. Els caldeus són una comunitat cristiana pròpia del Pròxim Orient d'arrels molt antigues (la tradició diu que van ser evangelitzats per l'apòstol Tomàs). Tenen la particularitat interessant que fan servir com a llengua litúrgica l'aramèu, la llengua materna de Jesús. Al segle XVI una part dels caldeus es van unir a Roma. Els que van continuar com a Església independent són coneguts com a assiris.

capdavant de la reconstrucció de les comunitats cristianes. Intentem reedificar les esglésies, les escoles, les cases i els barris arrasats pel Daesh... Al mateix temps procuro convèncer els joves que se'n volen anar que es quedin, i els ajudem en tot el que calgui perquè no emigrin.»

La reconstrucció es preveu llarga i difícil, atesa la magnitud de la destrucció. Segons xifres de la mateixa Ajuda a l'Església Necessitada unes 13.000 llars han estat danyades

i gairebé 400 s'han vist afectades per la violència, de les quals 34 s'han de reconstruir de bell nou. Per tal que els assistents a la xerrada es fessin una idea de la destrucció més enllà de les xifres, al claustre de la Concepció podien veure una exposició d'objectes litúrgics profanats pels islamistes del Daesh: custòdies torçades, calzes trencades... El cristianisme és martirial, passa sempre per la creu, i els cristians de l'Iraq ens ho recorden permanentment.

RàdioEstel

CADA DILLUNS A LES 19.30 H

COL·LABORA AMB AJUDA A L'ESGLÉSIA NECESSITADA

Informació: 932 373 763 / ayudalesavolver.org

Donacions: **La Caixa** ES21 2100 2415 42 0200140293

Santander ES74 0049 2674 59 2814342966

Des del monestir

El ceptre del rei

A l'himne de Vespres que cantem aquests dies de Quaresma trobem aquesta estrofa: «*Tu retroacta crimina / tua remitte gratia / et a futuris adhibe / custodiam mitissime*»; (amb vostra gràcia perdó-neu les nostres culpes d'altre temps; allibereu-nos indulgent de caure més en el futur). Enguany aquestes paraules m'arriben plenes d'un nou significat. Pensar que el teu passat i el teu futur i, per tant, també el teu present, es troben com embolcallats per la gràcia del perdó de Déu, és font d'una gran confiança.

Però, què és la gràcia? M'agrada explicar-ho fent recurs al llibre d'Ester. Un llibre poc emprat en la litúrgia, almenys en la missa. Si no vaig errat, en llegim només un fragment el dijous de la setmana

I de Quaresma: la pregària de la reina en favor del seu poble abans de comparèixer a la presència del rei Xerxes.

D'aquest llibre en trobem dues versions a la BCI, Ester i Ester grec, traducció i ampliació de l'original hebreu. La versió original, escrita segurament en un moment de persecució, per confortar el poble, durant l'exili, no esmenta mai explícitament el nom de Déu. És un llibre aparentment profà, on la profanitat, la secularitat, i aquesta és la seva gràcia, esdevenen un sacrament molt eloqüent del sagrat. En efecte, si llegiu el capítol 5 de la versió original, quan Ester, sense haver estat cridada, compareix davant el rei, teniu la impressió de trobar-vos al temple de Jerusalem. Ester roman a l'atri de la

sala del tron, esperant, i el rei es troba al fons de tot de l'estança, en el seu setial, com la presència invisible del Senyor en el Sant dels Sants. El rei, per pura gràcia, estén el seu ceptre damunt la reina, i ella s'acosta fins a tocar-lo amb la punta dels dits.

És aquest ceptre del rei que m'apareix com una bella metàfora d'aquesta realitat misteriosa, la gràcia de Déu. Això és, el fil misteriós, invisible, que ens uneix, que ens relliga a Déu, per pura condescendència seva.

Fem el camí de la Quaresma, doncs, com el feia Ester, amb confiança, la que ens dona la pregària, i estenem la mà per acollir com amb la punta dels dits el do de la Pasqua que Déu ens fa. La mà, tanmateix, l'hem d'estendre nosaltres!

Lluís Solà
Monjo de Poblet

La sal de la terra

Acceptar el passat

Un element determinant en la construcció de la pau és la relació amb la pròpia biografia. És difícil poder pacificar les relacions, poder pacificar la petita esfera de món en la qual vivim si, abans, no procurem estar en pau amb la pròpia vida, amb els orígens i el passat. Quan ens lamentem, obsessivament, pel passat que hem perdut o bé intentem planificar egocèntricament el futur, no assolim la pau en la pròpia trajectòria biogràfica.

Molt sovint, no estem en pau amb nosaltres mateixos perquè no acabem d'assumir el passat o bé no renunciem a controlar egocèntricament el futur. I, no obstant això, els savis de l'antigor ensenyen que el passat és inamovible i que el futur és incert. Voler canviar el passat és absurd; però pretendre controlar els esdeveniments del futur és ingenu. Necessitem parar, fer pauses per reconciliar-nos amb el propi passat, amb la nostra mateixa gènesi. Necessitem, també, seguir caminant sense deixar

de tenir la vista posada en la meta, però oberts a les sorpreses que ens depara el camí a cada cantonada.

Recordar el passat pot ser un bon mode de consolidar la pròpia identitat i també un primer pas per reconciliar-nos amb els orígens. Ara bé, si l'acte de recordar només serveix per lamentar-lo, no val la pena exercitar-se en el record. No hi ha dubte que, en ocasions, no és gens fàcil viure reconciliat amb la pròpia gènesi. Hi ha ferides que venen de la infantesa, de relacions humiliants i vexatòries que deixen profundes nafres en l'estructura psíquica de la persona. Amagar el passat és fugir per la tangent, però assumir-lo, quan és tenebrós i difícil, requereix molta audàcia. Tornem, una vegada i una altra, sobre el passat per lamentar-lo o bé, sofrim, innecessàriament, imaginant futures penalitats que, després, es presenten d'una manera completament diferent de com havíem anticipat.

Tots els grans savis, tant d'Occident com d'Ori-

ent, recomanen centrar-nos en el present, com una cuirassa que ens immunitza enfront del que amenaça la pau interior, pertorbant-la per les portes dels cincsentits. No és fàcil, però, viure amb aquesta consciència del present, sense anticipar-se al que vindrà, ni quedar atrapat pel que es va viure. És un exercici que ens retorna al temps de la primera infantesa, quan encara no hi havia un passat per recordar, ni es projectava un futur esplendorós. Senzillament, es vivia el present.

La pau amb la pròpia biografia implica, també, acceptar la pròpia edat, la que ara i en aquest moment tens. És molt difícil tenir, conscientment, a cada moment de la vida, l'edat que es té, ni més ni menys. És difícil acceptar i assumir, en pau amb un mateix i en pau amb la pròpia edat, el que fins ara hem estat o hem deixat de ser, així com la reducció del ventall d'opcions que irremissiblement es produeix, a mesura que avança la vida.

Francesc Torralba
Professor de Blanquerna-Universitat
Ramon Llull
Consultor del Pontifici Consell
de Cultura

Mirada al món

Síria: mort a foc lent

Era març del 2011 quan va començar l'hecatombe de la guerra a Síria. Una de les tragèdies humanes més dramàtiques del darrer decenni. Una catàstrofe inhumana amb rius de sang, ratxes d'odi i huracans de violència. Una allau de dolor, destrucció i desintegració. Pobles aixafats, llogarrets destrossats, ciutats enfonsades i rebentades. Camps calcinats i collites cremades. Milions d'homes i dones forçats a la fugida i condemnats a l'exili. Famílies trencades i desmembrades. Morts abandonats a la seva pròpia sort. Bombardejos ferotges sense cap treva. Només per fer provisió de combustible sense retard. Per continuar destruint edificis, devastant terres i esfondrant fins i tot hospitals. Ha passat a Guta Oriental en aquests dies. La ciutat va caure en mans dels opositors a finals del 2012. Llavors els anomenaven terroristes, després jihadistes i ara insurgents. Centenars de civils han mort en l'enclavament de 400.000 habitants,

entre ells molts nens. Les crides internacionals a aturar la matança de Guta s'han estavellat contra les ments granítiques dels qui donen suport al règim sirí de Bashar al-Assad. Sense la intervenció massiva de Rússia el règim de Bashar al-Assad no hauria sobreviscut. Per això el president rus és el *condottiere* del cerimonial militar a Síria.

Dissabte dia 17 el Consell de Seguretat de les Nacions Unides va aprovar per unanimitat l'alto el foc per motius humanitaris. Però les autoritats russes no havien decidit encara el moment de suspendre les incursions aèries. Ara sembla que Putin ha donat generosament llum verda perquè cessin els bombardejos durant algunes hores diürnes. Després continuarà el martelleig bàrbar i ferotge per posar fi als rebels endurits, fer callar els rivals polítics i sentenciar els enemics declarats del règim de Damasc. Perquè són molts els estats que han

afegit llenya al foc. D'una banda i d'una altra.

El sorprenent i aterridor de la guerra a Síria no són només els esdeveniments horribles de les dues darreres setmanes a Guta. Perquè el guió ha estat el mateix en els gairebé set anys que dura el conflicte. El que causa esglai i aprensió és la incapacitat de les Nacions Unides, de la Unió Europea, dels Països Àrabs, de la Unió Africana, per aturar la guerra. O potser és que no interessa a les grans potències i a les petites nacions. Així els beneficis del comerç sucós de l'armament bèl·lic està assegurat i les grans constructores acceleraran les seves propostes de reconstrucció a Síria. Una cosa és certa, perquè un conflicte duri tants anys calen moltes armes, molts mosquetons, moltes bombes, molts míssils, molts tancs, molts caces. Perquè la guerra no es fa amb tiradors i fones. Guta està morint a foc lent, però potser també Síria. El calvari d'una nació que no veu el final de la via dolorosa.

Justo Lacunza Balda
Pare blanc arabista-islamòleg,
des de Madrid

Punt de vista

Alfons Calderón Riera
Cristianisme i Justícia

501 anys de la Reforma protestant

El propassat cap d'any vam poder gaudir novament de la trobada anual de Taizé celebrada en aquesta ocasió a Basilea, a la cruïlla de tres països. Un cop més, al cor d'una Europa hivernal, Taizé esdevenia una petita primavera, per utilitzar l'expressió de Joan XXIII. No em refereixo només als rigors meteorològics, sinó a la fredor i manca d'horitzons en molts ambients, que arriba també a les esglésies d'arreu del continent i les deixa creixentment buides i sense vida, gairebé com a mers monuments de pedra. Per uns dies, la bellíssima ciutat suïssa tornava a veure com els seus temples gòtics s'omplien amb una munió de joves esperançats i vitals.

Basilea va ser al segle XVI un focus calvinista, però avui als cristians ens aplega un gran nombre de reptes en comú.

Justament el 2017 es commemoraven els 500 anys de la Reforma protestant, des que Luter proclamés les seves famoses tesis. El papa Francesc, en la seva històrica visita a Suècia l'any anterior, inaugurava aquesta efemèride tot contribuint a guarir ferides i avançar cap al diàleg ecumènic, en la línia dels esforços dels darrers decennis, després de segles de divisions.

Al marge de les discussions teològiques entre cristians, cal subratllar

tant per als uns com per als altres, la importància del testimoni a través de les accions que se'n deriven, independentment de la confessió que en consciència es professi («pels seus fruits els coneixeu», Mt 7,20). Això em porta a evocar alguns personatges protestants que han tingut un impacte de gran abast i les obres dels quals han inspirat milions de persones. Començaria només a tall d'exemple per Bach, un dels compositors més influents de tots els temps, amb una fe profunda traduïda en partitures musicals que continuen ressonant. Citaria també a Henri Dunant, més

conegut per la institució que va llegar per mitigar el dolor en el món (la Creu Roja), que no pas per la seva pròpia vida, amb episodis de llum i obscuritat. O Baden Powell, el general britànic fundador de l'escultisme, un paradigma de l'educació dels joves en el lleure, amb la finalitat última de deixar el món millor de com està. O també es podria mencionar Martin Luther King, referent en la lluita contra la segregació racial, figura popular més enllà del seu bressol, als Estats Units. O fins i tot, un altre de menys conegut, l'economista i diplomàtic suec Dag Hammarskjöld, que ha sigut probablement el secretari general més emblemàtic de l'Organitza-

ció de les Nacions Unides i que va desenvolupar les seves funcions per a la promoció de la pau amb una capacitat, dinamisme i espiritualitat dignes d'elogi. Aquestes tres qualitats combinades en un mateix líder són, malauradament, poc freqüents.

Cristianisme i Justícia va publicar el quadern *A 500 anys de la Reforma protestant*, escrit per Jaume Botey, recentment traspassat de forma inesperada. Serveixin també aquestes ratlles com a record i renovació de la invitació que implícitament feia la publicació: un major coneixement per mirar de trobar el que uneix els cristians.

de tot.» Tornem a Déu l'amor amb què ens estima. A Déu li agrada que li diguem «pare». Estimats per Déu, no podem negar l'amor als germans.

La invitació del sant bisbe exhorta a ser «bons administradors, a no amuntegar riqueses, a mirar els necessitats». Transcriu les paraules finals: «Obrem segons la llei primera i suprema de Déu que fa ploure sobre justos i injustos, fa sortir el sol igual per a tots. Ha deixat lliures les fonts, els rius i els boscos per a tots els vivents de la terra, l'aire per als éssers alats i l'aigua per als de vida aquàtica. Ha fornit a tots generosament de mitjans de vida, de vida que no ha deixat a mercès de ningú, que no ha circumscrit a lleis—que no ha marcat amb límits; ha donat mitjans de vida a tots els éssers, amb esplendidesa i abundor. Així reparteix els seus béns sense discriminacions, de manera que dona proporcionalment a cadascú el que necessita, i manifesta a tots les obres de la seva bondat.»

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova
Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

Meditació quaresmal

El bisbe i «doctor eminent» sant Gregori Nazianzè té un magnífic sermó sobre *L'amor als pobres*. L'Església ens l'ha fet llegir el primer dilluns de Quaresma a l'Ofici de Lectures. Una veritable perla del principi i fonament de la nostra fe! Desemboca en l'estimació mútua en el Senyor. Suposa una mirada a la nostra persona i a tots els regals rebuts del nostre Creador i Redemptor. Una predicació real, bella i poètica.

Comença per fer-nos adonar del perquè de la nostra existència, de la respiració, de la intel·ligència i, sobretot, del fet de conèixer Déu, de ser fills seus... D'on ens han vingut aquests dons? De qui ens han

vingut? Entra en coses que el teòleg considera petites (!), com són: veure la bellesa del cel, la cursa del sol, el cicle de la lluna, la multitud de les estrelles, l'harmonia i l'ordre de la creació, «coses ajustades tal com ho està una lira».

Enumera també les pluges, la terra fèrtil, el nodriment, la bellesa de l'art, les cases, les lleis, les constitucions, la vida veritablement humana, la convivència agradable amb els parents, el domini dels animals pel treball i els que ens serveixen d'aliment, el nostre senyoriu sobre la terra, el ser superior a les bèsties. «No és aquell que ara et demana que en canvi de tot això l'estimis per damunt

A propòsit de...

P-J Ynaraja
Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

La festa de Pasqua

La meva primera constatació litúrgica (devia viure la meva segona infància i va passar a principis d'any), va ser quan vaig veure un calendari i vaig afirmar sorprès: «Mireu, enguany Dijous Sant cau en dijous i Divendres Sant, en divendres.» Encara sento el ressò de la riallada familiar.

I és que el Dijous era el dia de «visitar monuments», almenys cinc, per guanyar no sé quina indulgència. Anàvem d'església en església, pregàvem i admiràvem aquella disposició d'espelmes i flors al voltant de l'Eucaristia solemnement exposada, com ara un pot visitar una fira de mostres, i en compara els estands. El Divendres era dia de Viacrucis i processons, i admiràvem els passos amb la mateixa admiració que el pas dels cossos de l'exèrcit d'una desfilada militar, dels que s'estilaven aleshores. Al Dissabte, l'anomenàvem de Glòria. Els cinemes estrenaven pel·lícules, les sales de ball tornaven a obrir la porta i els fidels cristians anaven a la parròquia a buscar aigua beneïda, que posaven en petites piques d'aigua beneïda al dormitori per senyar-se abans d'anar a dormir o donar-ne a les vaques perquè fessin més llet (recordo amb exactitud el nom i la situació de la casa i afegeixo que, almenys, va passar fins a l'any 1957).

Durant el Batxillerat vaig aprendre més coses. Quan ja estava matriculat al Seminari em va tocar assistir a les celebracions de la catedral, en llatí, que entenia ben poc. Al cap de poc, vam saber que el Papa, aleshores Pius XII, havia projectat i que oferia, *ad experimentum*, una Vetlla Pasqual. En aquella època la celebració de la missa era exclusivament al matí; la de Nadal, a les dotze de la nit, era l'única excepció. Ara aquesta s'anunciava al capvespre del Dissabte Sant. Recordo que va generar poc interès. Els que ens sentíem avançats teníem unes quantes dificultats. Era una celebració voluntària, una cosa diferent de les ordinàries. Vaig intentar i crec que vaig aconseguir oficiar-la gairebé sempre. Va arribar el Concili i els seus documents. L'entusiasme que va suscitar es va fer patent, entre altres moments, en l'organització entusiasta de les Pasques joves.

Potser per assegurar-ne l'èxit, la majoria s'esdevenien a llocs una mica apartats que suposaven la permanència al mateix lloc la totalitat del temps, cosa ben encertada, però, sense que s'exigís edat, se suposava que els adults se sentirien incòmodes i que no hi assistirien. Penso que aquell entusiasme s'ha apagat i aquells organitzadors i els organitzats han deixat de ser joves i no se senten o no s'atreveixen a convocar-les.

Nosaltres, a la Llobeta, definíem i vam ser fidels a aquesta precisió: una Setmana Santa centrada en la litúrgia, oberta a tothom i animada per joves.

Diferents circumstàncies han canviat l'entorn, no és habitual que en l'actualitat se celebri missa a qualsevol hora del dia i, per tant, la Vetlla Pasqual, per a molts senzillament és una missa vespertina una mica diferent de les altres. (Continuaré)

MANS UNIDES FA COSTAT A ENTITATS LO

Defensa i promoció de

Rosa María Jané Chueca

Eduardo Mendoza treballa a Acció Cultural Loiola Regional Chaco (Bolívia) en projectes de seguretat alimentària i desenvolupament de comunitats indígenes. Iván Oropeza està vinculat al Centre d'Estudis Ecumènics (Mèxic) on dona suport a les tasques de preservació de la terra i el territori dels grups indígenes. Tots dos han estat convidats per la Delegació de Mans Unides Terrassa per presentar la campanya «Comparteix el que importa».

Tots dos són experts en projectes de promoció indígena. De fet, Iván Oropeza pertany al poble indígena *mè'phàà*. «Vaig sortir de la comunitat per formar-me professionalment», ens explica, «i hi he tornat per ajudar». Iván treballa a la regió de la Muntanya de Guerrero, on viuen tres dels grups indígenes originaris de l'estat Guerrero, «una regió altament oblidada pel govern mexicà. La majoria dels recursos que es destinen a la regió es queden en mans dels polítics», es lamenta.

Al Chaco bolivià, on actua Eduardo Mendoza, hi ha presència indígena però també hi ha criolls, menonites i immigrants d'origen andí. «Les necessitats són moltes», reconeix, «i venen de la situació de pobresa: serveis de salut deficients, baix nivell educatiu, economia basada en l'agricultura d'autoconsum». A aquesta realitat s'hi ha de sumar «l'estat d'indefensió davant de les empreses transnacionals que exploten hidrocarburs a la regió i que no beneficien gairebé gens els indígenes i que contaminen les fonts d'aigua d'on s'abasteixen les comunitats indígenes».

En el cas de la Muntanya de Guerrero, Iván Oropeza apunta que una dificultat molt gran «és la de capacitar persones que no han rebut l'educació bàsica. Són enganxats molt fàcilment per vendre els seus territoris als grans empresaris. Els convé moltíssim que la gent no tingui preparació i així els donen uns cèntims d'euro o de dòlar per treure'ls els territoris, tot en conxorxa amb el govern mexicà».

Per millorar la situació de la població, el Centre d'Estudis Ecumènics, juntament amb Mans Unides, dona suport a tres projectes: acompanyament en el procés de protecció del territori indígena contra les empreses extractives (mineria a cel obert, extracció de recursos naturals, gas) i foment de la sobirania alimentària; empoderament de la dona, i autonomia dels grups indígenes en l'elecció de les seves autoritats municipals.

Mans Unides col·labora amb Acció Cultural Loiola des de fa més de trenta anys. Actualment, els projectes passen per seguretat alimentària, formació i capacització de líders, enfortiment de les organitzacions comunitàries, de comunicació i educació popular. Les principals dificultats per dur a terme els objectius són «els escassos recursos per poder arribar a més gent i el poc suport dels governs locals per desenvolupar l'agricultura i l'economia dels indígenes», considera Eduardo Mendoza.

Les obres a Guerrero són de mala qualitat perquè els recursos que s'hi destinen es queden en mans dels polítics.

IVÁN OROPEZA

«El que importa és que continuem compartint la mateixa casa, que és la mare terra»

EDUARDO MENDOZA

«Les empreses transnacionals exploten hidrocarburs a la regió i no beneficien gairebé gens els indígenes»

D'esquerra a dreta, Eduardo Mendoza, Elisenda García (presidenta delegada de Mans Unides Terrassa) i Iván Oropeza.

LOCALS A BOLÍVIA I MÈXIC

de la població indígena

Situació dels indígenes

A Mèxic, ens explica l'Iván, «els pobles indígenes han estat i continuen estant en la més gran vulnerabilitat. L'indígena que compta és l'indígena mort, el que serveix per donar orgull a Mèxic. Els indígenes actuals són considerats una nosa per al progrés de la nació, som això per a la majoria de la població». Tanmateix subratlla que s'ha aconseguit la protecció jurídica de tres territoris indígenes pel cap baix «per tal que no siguin entregats per a l'exploració de minerals a través de la mineria a cel obert. Model que posa fi a tot el que hi ha dins del territori».

A Bolívia, «encara que els drets dels indígenes es consignen en la Constitució, les entitats públiques no necessàriament els respecten i els indígenes no els exerceixen efectivament», diu Eduardo Mendoza. «Els darrers deu anys hi ha hagut avenços importants en termes de vigència de drets indígenes. Això no obstant, queda per implantar l'educació intercultural bilingüe, polítiques i accions estatals que concreten la qualitat d'oficials dels idiomes nadius, inversió pública per desenvolupar l'economia i la forma de ser dels indígenes».

Per això, assegura Mendoza, cal «desenvolupar la capacitat d'incidència de les organitzacions de tal manera que puguin exercir els drets indígenes i gestionar més inversió pública en desenvolupament agrari, elevar la capacitat de l'educació i millorar els serveis de salut. Així mateix, avançar cap a la consolidació dels territoris indígenes i concreció de les autonomies indígenes».

Segons Iván Oropeza, «el gran repte és seguir comptant amb finançament per poder continuar donant suport a les comunitats indígenes del país».

Per a aquests dos experts en promoció indígena, el missatge que Francesc va deixar en el seu recent viatge a l'Amazònia és molt valuós. Com indica Iván Oropeza, «és un al·licient molt gran perquè els nostres governs no continuïn abusant de nosaltres amb les concessions que fan de la nostra terra. La terra és la llar de tothom i per cap motiu no hem de permetre que la continuïn destruint uns quants». Eduardo Mendoza afegeix: «És un estímul per als indígenes per avançar en l'exercici de drets, i constitueix una interpel·lació i una crida als governs dels països d'Amèrica Llatina per traçar polítiques i accions concretes que afavoreixin la inclusió dels indígenes amb les seves pròpies i riques cultures.»

«Comparteix el que importa.» Aquest és el lema de Mans Unides que Iván Oropeza tradueix com «el que importa és que continuem compartint la mateixa casa, que és la mare terra. Per tant, n'hem de fomentar la cura». «El que importa és que els diversos pobles indígenes tinguin una vida digna en harmonia amb la natura», subratlla Eduardo Mendoza, «amb oportunitats d'accedir a una educació i una salut de qualitat, desenvolupant la seva cultura en un entorn social lliure de violència».

Els indígenes són els destinataris dels programes de les entitats d'Eduardo Mendoza i Ivan Oropeza.

Taller d'apicultura impartit per Acció Cultural Loiola.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

Limitació del poder

Malcolm Gladwell, analitzant el paper dels britànics a Irlanda del Nord, afirma: «No van obtenir el que volien, perquè no van comprendre que el poder presenta una limitació important. Ha de ser vist com a legítim, perquè si no provocarà un efecte oposat al desitjat.» Perquè els catòlics siguem instruments de pau i de reconciliació, com demanen els bisbes, cal partir d'una anàlisi serena de la realitat. Un dels punts més calents del conflicte entre Espanya i Catalunya es va produir l'1 d'octubre. Diego Pérez de los Cobos, coronel de la Guàrdia Civil i coordinador dels cossos policials per a la jornada del referèndum, va negar davant de Pablo Llarena, jutge del Tribunal Suprem, que hi hagués hagut violència: «Només hi va haver actuacions policials per complir el mandat judicial.» Negacionisme pur i dur davant d'unes imatges explícites de violència, reconegudes internacionalment. L'ordre de la magistrada Mercedes Armas va ser precisa: «Adoptar totes aquelles mesures que impedeixin la consecució del referèndum sense afectar la normal convivència ciutadana.» Posteriorment, el coronel va expressar el seu criteri: «El compliment de la llei estava per sobre de la convivència ciutadana.» Els mossos, en canvi, van respectar millor l'ordre de la magistrada, i van donar prioritat a la convivència i a la seguretat. Fins i tot, van ser més eficaços en la retirada d'urnes.

L'actuació de la Guàrdia Civil i la Policia Nacional no va ser vista com a legítima. Per això, el seu efecte va ser oposat al desitjat. El referèndum no és un delictes segons el codi penal espanyol. El primer problema no són els cossos policials, sinó aquells que els van ordenar actuar, fins i tot en contra de l'ordre de la magistrada. Els polítics, en negar els fets i en condecorar guàrdies civils i policies, pretenen salvar-se més ells mateixos que els que complien les seves ordres. La legitimitat també es va perdre pels cants ciutadans i, especialment, d'alguns sectors policials, de l'«A por ellos». Altres sectors policials es van veure immersos en una voràgine que no havien triat. El desplaçament ingent de tropes no sempre en bones condicions, l'allau mediàtica que impedia tenir una actuació professional més objectiva i serena, el fracàs estrepitos de no trobar les urnes malgrat una recerca obsessiva... va conduir a una actuació desproporcionada i violenta que va

deteriorar internacionalment la marca Espanya i va esquitxar la marca Barcelona més que els atemptats de l'agost.

L'exercici del poder, tal com s'ha portat a terme, ha impedit que hagi estat

L'exercici del poder, tal com s'ha portat a terme, ha impedit que hagi estat vist com a legítim

vist com a legítim. Si el referèndum no era oficial, els resultats no haurien tingut validesa. Per què tota aquesta exhibició de força? Es tractava de generar por?

Estem en aquest escenari. No hem d'oblidar que el sobiranisme català és pacífic. S'han tancat a la presó líders socials i polítics d'una trajectòria impecable en aquest sentit. Sembla que tot s'hi val. Com podem ser instruments de pau i de reconciliació aquí i ara? Hem de deixar que passi la tempesta? Però, fins quan?

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

Comiat d'un profeta

Aquesta setmana ha estat molt forta perquè hem acomiadat una de les persones que Déu ens regala de tant en tant perquè ens puguem convèncer que «un món millor és possible». Em refereixo a Jaume Botey, amb qui vaig tenir la sort de compartir una de les moltes activitats de les quals ell n'era, o el fèiem, responsable: el Fòrum de pobresa i alliberament.

Dels seus afers i les seves nombrosíssimes activitats no cal que us en parli perquè ja se n'han fet ressò molts mitjans de comunicació o xarxes

socials. Només vull ressaltar una cosa que he vist aquests dies de compartir el dol amb tanta i tanta gent que l'hem admirat i que agraïm la seva vida: el bé sempre uneix, no separa ni exclou mai. Aquella església de Santa Eulàlia de l'Hospitalet de

Profetes com Jaume Botey han lluitat per crear una vida més justa per a tots

Llobregat, plena de gom a gom, aplegava gent de tota mena, condició i pensament. Només hi havia una cosa que ens unia a tots: la capacitat de l'ésser humà de fer el bé i deixar una petjada del seu pas pel món. Curiosament, hi abundava un col·lectiu que gosaria anomenar del Concili Vaticà II, perquè els que ja tenim una edat, vam viure un esclat d'entusiasme a l'Església dels seixanta que es va esvaïr durant les dècades següents, malgrat que en quedem els supervivents. Per això, el comiat del nostre estimat Jaume Botey ens va donar l'ocasió d'agrair-li tot el que havia fet per Catalunya, per l'Església i pels més desfavorits. Els que no podem, o només sabem estar al seu costat, necessitem el seu exemple perquè ens esperoni. I malgrat que no arribem a fundar ni a presidir res, viure el patiment dels germans i acompanyar-los en el seu camí, sovint d'injustícies i desigualtats, ens conforta i ens apropa a les tasques d'aquells que ens han obert el camí. L'endemà d'aquella manifestació joiosa per acomiadar el nostre amic, vaig anar a la presó, i les converses amb els meus amics tenien un altre aire.

«Ara em sento més feliç que mai —m'explicava un jove que no té ningú en aquest món—. Em veig canviat i soc una altra persona completament diferent de quan vaig arribar. Jo no tenia ningú a la vida, i no m'havien posat mai límits. Feia el que feien els altres. Ara cada setmana espero la teva visita amb delit. He après a expressar-me, a conèixer-me, a cercar la felicitat dins meu sense esperar-la de les coses que sempre desitjava...»

Conec la vida d'aquest noi, la seva manca d'estructura familiar i educació, les causes per les quals ha estat condemnat. Els petits robatoris acumulats no tenen res a veure amb els milions d'algunes estafes que coneixem.

Profetes com Jaume Botey han lluitat per crear una vida més justa per a tots —recordem els seus esforços per un renda mínima justa— i han deixat una empremta al nostre món.

Tots podem fer aquestes petites coses que ajuden a millorar les situacions personals dels nostres germans.

CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Víctor Gay, GIRONA; Miquel Àngel Martín, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Rosa M. Boixareu, Alfons Calderon, Montserrat Claveras, Agustí Codinach, Antoni Coll, Daniel Giralt-Miracle, Macià Grau, Joan Guiteras, Justo Lacunza, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Armand Puig, Quique, Ignasi Ricart, Josep Rius-Camps, Jordi Sánchez, Lluís Serra, Rafel Serra, Valentí Serra, Lluís Solà, Sebastià Taltavull, Francesc Torralba, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció: C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat
www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 135 €
Gibraltar i Portugal: 135,01 €
Resta d'Europa: 213,25 €
Amèrica i Àfrica: 250,01 €
Àsia i Oceania: 325,05 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Carta dominical

Ser un do per als altres

Joan Josep Omella Omella
Cardenal arquebisbe
de Barcelona

Els tres camins que ens proposa l'Església durant la Quaresma per endinsar-nos en el misteri pasqual són: la pregària, el dejuni i l'almoïna. En diumenges anteriors us he escrit sobre la pregària i el dejuni. Ara m'agradaria parlar-vos sobre l'almoïna: ser un do per als altres.

Almoïna és caritat. I viure en la caritat és viure el manament del Senyor: «Que us estimeu els uns als altres, tal com jo us he estimat» (Jn 13,34). Avui us proposo la lectura d'un relat que vaig llegir fa un temps i que crec que ens pot ajudar a mirar la vida sota la mirada atenta i amorosa de Déu.

«Una dona alemanya va al migdia a dinar a un autoservei. Agafa un plat de sopa i es dirigeix a una d'aquestes taules en què es menja a peu dret. Deixa el plat i penja la bossa sota la taula. Llavors s'adona que ha oblidat la cullera. Torna, doncs, al taulell, agafa una cullera i, de passada, un tovalló, que també ha oblidat. Torna a la seva taula i veu amb gran sorpresa que un home s'està menjant la seva sopa. No és alemany, no és ros ni té els ulls blaus, sinó morè, potser italià, grec o fins i tot, turc. Tot d'una es posa de manifest que l'home no parla alemany, de manera que la dona no el pot entendre. Però s'està menjant la seva sopa! En un primer moment, la dona es queda bloquejada, incapaç de dir res. Això és intolerable! La dona s'enfada. Però al cap de deu segons ja recupera la calma i pensa: «Aquest home és realment

un desvergonyit, però jo també.» Amb la cullera a la mà, la dona es posa a l'altre costat de la taula i comença a menjar del mateix plat. Algú pot pensar que en aquest moment el desconegut es disculparà. De cap manera! Continua menjant tranquil·lament i somriu —aquesta és la seva arma; somriu i es mostra amable, però no afectat. I ara ve el més gran: li dona, a ella, la meitat de la seva salsitxa. Així acaba el dinar en comú. Al final, ell li dona la mà i ella, que mentrestant s'ha calmat, l'hi estrena.

»L'home se'n va i ella es disposa a recollir la seva bossa, però ha desaparegut. Des del primer moment s'ho havia imaginat: aquest individu és un malfactor, un barrut i un lladre i, a sobre, li ha robat la bossa. La dona corre cap a la porta, però ell ha desaparegut. La situació sembla realment greu, ja que dins la bossa té el carnet de conduir, diners, la targeta de crèdit, etcètera. Tot ha desaparegut. A continuació, la dona repassa l'escena. A la taula del costat hi ha un plat de sopa. Ara està freda. A sota, hi penja la seva bossa! No li havia passat pel cap que era ella, i no pas ell, qui s'havia equivocat. Senzillament no l'hi havia passat pel cap» (Piet van Breemen, *Lo que importa es el Amor*, Sal Terrae, 1999, pàg. 110).

No ens ha passat mai alguna situació similar a l'escena descrita? Val la pena riure una estona de nosaltres mateixos. Val la pena reconèixer que som limitats. L'almoïna ve del fet de reconèixer-se fràgil

i limitat. I és aquest reconeixement de la nostra misèria el que ens apropa a la necessitat de l'altre i fa possible una almoïna autèntica.

Us convido a regalar una mirada lliure de prejudicis a qui se'ns acostar; a percebre el proïsme no com una amenaça i un rival, sinó com una oportunitat de trobada. L'almoïna, feta amb amor, humanitza qui la dona i qui la rep. I no oblidem que el més gran que podem donar som nosaltres mateixos i el nostre temps.

En Jesús trobem un exemple perfecte de com viure l'amor, la caritat: en Ell tot és do, ha fet almoïna de si mateix, lliurament generós:

- Ens ha lliurat l'amor del Pare. Ens ha fet fills en Ell. Tot el que li ha revelat el Pare ens ho ha donat a conèixer (Cf. Jn 15,16). Ens ha donat el seu propi Pare i la seva pròpia mare, la Mare de Déu.
- Ens ha lliurat sense mesura el seu Esperit Sant, no exclou ningú de la seva amistat: «Vosaltres sou els meus amics [...]». Ja no us dic servents» (Cf. Jn 15,14-15).
- Ens lliura sempre el perdó sense humiliar-nos, tot ho excusa: «Pare, perdona'ls, que no saben el que fan» (Lc 23,34).
- Ha donat la vida per nosaltres.

Benvolguts germans, tant de bo aquesta Quaresma sigui una oportunitat per avançar en el camí d'imitació de Crist.

Als quatre vents

En els 300 anys d'una ermita

Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe de Tarragona
i Primat

Roda de Berà és el nom actual que respon a dos nuclis d'un territori comú, unificats en un mateix topònim al segle XIX. Un era Roda i l'altre, Berà. Encara que la història va veure passar moltes civilitzacions, la petjada romana va quedar indeleble amb l'arc de Berà aixecat a la ruta de Tarraco a Barcino.

Avui, però, del que em proposo parlar és d'un esdeveniment intermedi: fa 300 anys que es va posar la primera pedra de l'ermita de Berà. Va ser el 12 de març de 1718. El seu frontal el va presidir —fins a la guerra civil— una imatge de la Mare de Déu de Berà, talla romànica del segle XIII, que la tradició diu que va ser trobada per uns pescadors en una cova on hauria estat amagada per evitar-ne la profanació en temps de persecucions.

Víctima, tant l'ermita com la imatge, de la guerra

civil, avui es troba reconstruïda i amb obres recents. El constant ha estat la devoció popular per aquest lloc sant, d'altra banda comú a la devoció mariana de tantes poblacions.

Recurrent la geografia de Catalunya són molt nombrosos els pobles que, a part de la seva església, tenen una ermita dedicada a la Mare de Déu amb alguna de les seves múltiples advocacions. És un signe de la religiositat popular que mai no ha de ser menystinguda.

He conegut molts casos en què fins i tot persones no practicants senten un atractiu especial per la seva ermita. No sols en valoren la senzillesa, a vegades l'entorn; també se senten atretes per la presència maternal de Maria, i aquesta devoció pot portar algun dia a una afirmació més completa de la seva fe.

Els *goigs*, composicions poètiques que sovint es canten a les ermites, són un element d'aquesta proximitat del poble. La tradició els manté vius. Fa poc els Gogistes Tarragonins han editat un bonic llibret amb textos d'Andreu Muñoz i dibuixos de Josep Riera. Són disset escenes de la vida de Jesús. La Mare de Déu hi apareix en algunes. En una, es veu Jesús infant que fa els primers passos vacil·lants i la seva mare és a poca distància per agafar-lo en els seus braços si cau, com ho fan totes les mares. El text diu: «Els primers passos, cap a Maria... els últims, cap al Calvari.»

En efecte, la Mare de Déu és al començament i al final de la vida terrenal de Jesucrist. Penso que acostar-se a ella, com ho han fet els veïns de Roda de Berà durant els últims tres segles, és el millor camí per trobar Jesús.

[Inici](#)[Edició digital 2015](#)[Hemeroteca](#)[Promocions](#)[Aquesta Setmana](#)[Església Catalunya](#)[Església Espanya](#)[Església Món](#)[Vaticà](#)

La Bona Notícia
també
a internet

ENTRA A LA PÀGINA WEB
I CONSULTA LA NOSTRA
HEMEROTECA.
HI TROBARÀS 35 ANYS
DE PREMSA RELIGIOSA.

www.catalunyacristiana.cat

Catalunya Cristiana col·labora amb

Lectures

Diumenge IV de Quaresma

Lectura primera

2Cr 36,14-16.19-23

La severitat i la bondat del Senyor es revelen en la deportació del poble i en el seu alliberament

Lectura del segon llibre de les Cròniques:

En aquells dies, tots els grans sacerdots i el poble reïncidien contínuament en la culpa d'imitar tots els costums abominables de les altres nacions, profanant així el temple del Senyor, que ell havia consagrat a Jerusalem. El Senyor, Déu dels seus pares, els enviava cada dia missatgers que els amonestessin, perquè li dolia de perdre el seu poble i el lloc on residia. Però ells es burlaven dels missatgers de Déu, no feien cas del que els deia i escarnien els seus profetes, fins que el Senyor arribà a enutjar-se tant contra el seu poble que ja no hi havia remei. Llavors els caldeus incendiaren el temple de Déu, derrocaren les muralles de Jerusalem, calaren foc a tots els seus palaus i destruïren tots els objectes preciosos. El rei dels caldeus deportà a Babilònia els qui s'havien escapat de morir per l'espasa, i se'ls quedà per esclaus d'ell i dels seus fills, fins que passaren al domini persa. Així es complí la paraula que el Senyor havia anunciat per boca de Jeremies: el país fruí dels anys de repòs que li pertocaven; tot el temps que quedà desolat, el país va reposar, fins haver complert setanta anys. Però l'any primer de Cir, rei de Pèrsia, el Senyor, per complir la paraula que havia anunciat per boca de Jeremies, desvetllà l'esperit de Cir, rei de Pèrsia, perquè promulgues, de viva veu i per escrit, un edicte que deia: «Cir, rei de Pèrsia, fa aquesta declaració: El Senyor, el Déu del cel, m'ha donat tots els reialmes de la terra i m'ha encomanat que li construis un temple a Jerusalem, ciutat de Judà. Si entre vosaltres hi ha algú del seu poble, que el Senyor sigui amb ell i que hi pugui.»

Salm responsorial

136

Vora els rius de Babilònia ens assèiem tot plorant d'enyorança de Sió. Teníem penjades les lires als salzes que hi ha a la ciutat.

R. Si mai t'oblidava, Jerusalem, que se m'encasti la llengua al paladar.

Quan volien que cantéssim els qui ens havien [deportat, quan demanaven cants alegres els qui ens [avien entristit, i ens deien: «Canteu-nos algun càntic de Sió». **R.**

¿Com podíem cantar cants del Senyor en una terra estrangera? Si mai t'oblidava, Jerusalem, que se'm paralitzi la mà dreta. **R.**

Lectura segona

Ef 2,4-10

És per gràcia que Déu us ha salvat, a vosaltres, que éreu morts per les vostres culpes

Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes:

Germans, Déu, que és ric en l'amor, ens ha estimat tant que ens ha donat la vida juntament amb Crist, a nosaltres, que érem morts per les nostres culpes. És per gràcia que Déu us ha salvat. I juntament amb Jesucrist ens ha ressuscitat i ens ha entronitzat en les regions celestials, perquè davant dels segles que vindran quedi ben clara la riquesa de la seva gràcia i la bondat que ha tingut per nosaltres en Jesucrist. A vosaltres, que heu cregut, us ha salvat per gràcia. No ve de vosaltres; és un do de Déu. No és fruit d'unes obres, perquè ningú no pugui gloriar-se'n; som obra seva: ell ens ha creat en Jesucrist per dedicar-nos

a unes bones obres que ell havia preparat perquè visquem practicant-les.

Vers abans de l'evangeli

Jn 3,16

Déu estima tant el món, que ha donat el seu Fill únic; tots els qui creuen en ell tenen vida eterna.

Evangeli

Jn 3,14-21

Déu envià el seu Fill per salvar el món gràcies a ell

Evangeli segons sant Joan:

En aquell temps, digué Jesús a Nicodem: «Com Moisès, en el desert, enlairà la serp, també el Fill de l'home ha de ser enlairat, perquè tots els qui creuen en ell tinguin vida eterna. Déu estima tant el món que ha donat el seu Fill únic perquè no es perdi ningú dels qui creuen en ell, sinó que tinguin vida eterna. Déu envià el seu Fill al món no perquè el condemnés, sinó per salvar el món gràcies a ell. Els qui creuen en ell no seran condemnats. Els qui no creuen, ja han estat condemnats, per no haver cregut en el nom del Fill únic de Déu.

Déu els ha condemnat perquè, quan la llum havíngut al món, s'han estimat més la foscor que la llum. És que no es comportaven com cal. Tothom qui obra malament té odi a la llum i es vol quedar en la foscor, perquè la llum descobriria com són les seves obres. Però els qui viuen d'acord amb la veritat sí que busquen la plena llum i que tothom vegi què fan, ja que ho fan segons Déu.»

Gloria Monés

Consultori bíblic

Ignasi Ricart

Claretà i
biblista

Podem saber l'aspecte físic de Jesús a través dels evangelis?

A partir del NT no podem saber quin aspecte físic tenia Jesús. L'essencial és invisible als ulls. Cal mirar, més aviat, el cor de les persones, que és on rau la bondat i la misericòrdia. Molts van veure Jesús, però només una colla el va seguir.

Es deia Jeixua, que és la forma abreujada de Jehoixua i probablement a ell li agradava. Segons l'etimologia popular, el nom vol dir «el Senyor salva». L'hi havia posat el seu pare el dia que el van circumcidar. Era un nom tan corrent en aquell temps que calia afegir-li el patronímic per identificar bé la persona. Al seu poble, li deien Jeixua bar Jossef, «Jesús, fill de Josep». En altres llocs li deien Jeixua ha-Notsrí, «Jesús el de Natzaret». A la Galilea dels anys 30 el primer que interessava saber d'una persona era: d'on és?, a quina família pertany? Si se sap d'on ve i de quina família és, ja es pot conèixer força de la seva persona. Per a la gent que es trobava amb ell Jesús era «galileu»; no venia de Judea. Tampoc no havia nascut a la diàspora. Venia de Natzaret, no de Tiberíades; era d'un poblet desconegut, no de la ciutat santa de Jerusalem. Tothom sabia que era fill d'un «artesà», no d'un recaptador d'impostos ni d'un escriba. En l'art es mostra com els artistes veien Jesús. Millor així que quedar-nos en una imatge única de Jesús. Els qui el van conèixer ens han deixat els quatre evangelis, quatre rostres de Jesús que només admirarem «comparant-los sinòpticament» i en el contacte de la pregària.

Per a consultes: redaccio@catalunyacristiana.cat

Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps

Teòleg i biblista /
riuscamps@yahoo.es

La llum ha vingut al món i els homes han preferit la tenebra a la llum

El passatge que se'ns proposa comentar comença ja a 3,12: «Si quan us he parlat de les coses de la terra no creieu, com serà quan us parli de les coses del cel, em creureu?», que fa de frontissa entre el Diàleg amb Nicodem, en segona persona del singular («En veritat, en veritat t'ho dic», 3x), i el monòleg de Jesús, en segona persona del plural, adreçat a la comunitat postpasqual. L'abaixament del Fill de l'home es correspon amb el seu enlairament; el cel d'on ha baixat, amb la creu que li ha servit de grua/elevador, com diu Ignasi de Síria (IEph 9,1). Joan empra la semblança del serpent de bronze que Moisès enlairà en el desert i que procurà vida als qui havien estat mossegats per les serpents verinoses, a fi d'expressar el sentit profund de la creu de Jesús que s'ha erigit en estendard i font de vida per a tots els qui li donen la seva adhesió: «Perquè Déu no va enviar el seu Fill al món perquè jutgés el món, sinó perquè el món se salvés per mitjà d'ell. Per això, qui li dona l'adhesió no és jutjat; en canvi, qui no creu ja ha estat jutjat, perquè no ha cregut en el nom de l'unigènit Fill de Déu.» No hi haurà, doncs, un Judici final, perquè ja ha tingut lloc a la creu: «El judici consisteix en el fet que la llum ha vingut al món i els homes han preferit la Tenebra a la Llum, perquè les seves obres eren dolentes.» Ressonen les paraules del Pròleg: «La llum brilla en la Tenebra i la Tenebra no l'ha atrapada» (Jn 1,5). Abans de la vinguda de la llum, «els homes» havien quedat atrapats per tota mena d'ideologies opressores. A Jesús, l'han volgut silenciar penjant-lo d'un patíbul, i ara resulta que el fet de «ser enlairat» ha significat ensems la seva mort i la seva exaltació definitiva. Joan situa la resurrecció de Jesús en el moment en què li obriren el costat i en sorgí sang i aigua. Tot aquell «qui obra la veritat ve cap a la llum, a fi que les seves obres quedin manifestes, ja que han estat realitzades d'acord amb Déu.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions
(CICLE LITÚRGIC B; FERIA II) Temps de Quarema
(SALTERI: SETMANA 4)

MARÇ

- 11. DIUMENGE**
Diumenge IV de Quaresma, Morat. Lectures: 2 Cròniques 36,14-16.19-23 / Salm 136 / Efesis 2,4-10 / Joan 3,14-21
SANTORAL: Àurea, ab.; Eulogi, prev. i mr.; Rosina, vg.
- 12. DILLUNS**
Fèria, *Morat.* Lectures: Isaïes 65,17-21 / Salm 29 / Joan 4,43-54
SANTORAL: Innocenci I, p.; Lluís Orione, prev.; Maximilià, mr.; Simeó el Nou Teòleg, ab.
- 13. DIMARTS**
Fèria, *Morat.* Lectures: Ezequiel 47,1-9.12 / Salm 45 / Joan 5,1-3a.5-16
SANTORAL: Patrícia, mr.; Ramir, monjo i mr.; Roderic i Salomó, mr.
- 14. DIMECRES**
Fèria, *Morat.* Lectures: Isaïes 49,8-15 / Salm 144 / Joan 5,17-30
SANTORAL: Arnold, ab. i mr.; Florentina, vg.; Matilde, emp.
- 15. DIJOUS**
Fèria, *Morat.* Lectures: Èxode 32,7-14 / Salm 105 / Joan 5,31-47
SANTORAL: Climent Maria Hofbauer, prev.; Lluïsa de Marillac, rel. i fund.; Madrona, vg. i mr.; Ramon de Fitero, ab. i fund.
- 16. DIVENDRES**
Fèria, *Morat.* Lectures: Samuel 2,1a.12-22 / Salm 33 / Joan 7,1-2.10.14.25-30
SANTORAL: Agapit, b.; Ciríac, mr.; Eusèbia, vg.; Heribert, b.
- 17. DISSABTE**
Fèria, *Morat.* Lectures: Jeremies 11,18-20 / Salm 7 / Joan 7,40-53. O bé: *Sant Patrici (ML), Blanc.*
SANTORAL: Gertrudis de Nivelles, ab.; Josep d'Arimatea.

Una paràbola alhora quaresmal i pasqual

El fill pròdig és la imatge del pecador errant (ho som tots), lluny de casa i enyoradís de la casa del Pare. Lluny de Déu vivim en la terra de la dissimilitud. Quasi tota la patristica comenta en clau cristològica la paràbola del fill pròdig. És per Jesucrist que el fill pròdig no retorna sol a casa, torna amb una multitud, entre ells també nosaltres, i quan tornem a Déu experimentem que Ell ens ha esperat sempre i que som a la casa de la qual no hauríem d'haver marxat mai. Una casa que sempre hem enyorat, com el pa blanc que el Pare té a casa. El fill torna a casa amb les ferides del camí, amb els seus pecats, amb el mal que li han fet i el mal que ha fet, com horroritzat de si mateix, però torna amb la confiança de saber-se fill. Torna descalç perquè ve de la terra dels homes que no coneixen la llibertat, ve de la terra on caminar fa mal. Ell, el fill, també coneixia el cor del Pare, altrament no hauria tornat. Darrere el fill pròdig hi ha tots els fills d'Adam que per il·limitats camins de retorn, arriben malferits i

avergonyits a casa. El fill havia marxat lluny, ben lluny, per no sentir l'ombra del Pare, però no podia esborrar la imatge i semblança que li havia imprès en el cor. La paràbola del fill que torna a casa ens ensenya el sentit quaresmal i pasqual de la vida cristiana: Quaresma marca el camí del retorn, el temps d'entrar dins de si mateix i sense dubtar, fer-nos el propòsit: «Aniré a casa del meu Pare.» El fill no torna a casa d'un estrany, a una casa que no el coneguin, torna a casa del seu pare, del qui l'havia engendrat (on necessàriament també hi ha una mare). D'algú que li pot retreure tot, però que mai no li podrà dir: «Tu no ets el meu fill, i no et conec.» Igualment, el fill sempre podrà dir una veritat que res no pot alterar: «Tu ets el meu pare, jo soc el teu fill.» La Pasqua és el retrobament. Tota la simbòlica trinitària es manifesta: les mans del Pare que abraça són les del Fill i de l'Esperit Sant. L'amor pel qual el Pare corre vers el fill perdut, l'abraça

i l'estreny en el seu si, és l'Esperit Sant. Allí se senten els batecs del cor. Com el Fill que cerca l'ovella perduda i la carrega amorosament sobre el seu si. I aquest carregar-se sobre si vol dir el pes de la creu. Com serà també propi del Fill el vestit, perquè tots els qui hem estat batejats en Crist hem estat revestits de Crist i serà propi de l'Esperit Sant l'anell de l'aliança, que ha segellat una aliança nova dins dels cors, per l'amor que ens ha estat vessat (Rm 5,5). També el banquet de la festa amb la joia dels germans i de la Mare Església joiosa pels fills. On tots són convidats a participar de l'alegria dels àngels per un sol pecador que es converteixi, allà on les noranta-nou ovelles s'alegren de retrobar la que faltava. Car la festa no és festa plena si no hi som tots. Tot això tindrà ressonàncies en la litúrgia de la nit de Pasqua: «Oh nit realment benaurada, que uneix el cel i la terra, nit en què l'home retroba el seu Déu» (Pregó Pasqual).

El sant

Per Eduard Brufau

Sant Ramon de Fitero

A diferència de la resta de l'Europa occidental, a l'edat mitjana la península Ibèrica era el lloc on cristianisme i islam estaven en contacte. Els regnes cristians (Portugal, Castella, Navarra, Aragó i Catalunya) van maldar per conquerir terres als musulmans i evangelitzar-les. En aquesta tasca els monjos hi van tenir un paper important, i entre ells destaca sant Ramon de Fitero (c. 1100 – 1163). Nascut a Aragó, Catalunya o potser al Lluenguadoc, era d'una família noble. Va entrar al monestir cistercenc d'Escaladieu, al sud de França, i més tard al de Fitero, Navarra. Juntament amb altres monjos va participar en una campanya d'Alfons VII de Castella contra

els musulmans de la zona de la Manxa. Arran de l'èxit militar, va fundar l'orde de Calatrava, religiós i militar, que seguia de prop l'espiritualitat cistercenca. Sant Ramon de Fitero va morir prop de Toledo, en una de les seves fundacions. L'orde de Calatrava va florir durant els segles que va durar la reconquesta, però posteriorment es va anar afeblint fins a desaparèixer al segle XIX arran de les desamortitzacions liberals.

Dr. Rafel Serra i Abellà
Prevere de l'arxidiòcesi de Tarragona

Els bisbes demanen diàleg

Anton Monner

Cronista de Gandesa

Han tardat més del compte però a la fi ha arribat allò que clama dins els cors de la l'Església catalana. La gent volem pau, desitgem tranquil·litat i estimem que cal treballar per aconseguir-la. Existint un evident conflicte, desobeir el mite de la violència redemptora és equivalent a no acceptar la base de l'error del qual es parteix. Quan s'evidencien lligams opressors, i es mantenen com a base essencial de convivència, només hom els pot combatre no acceptant-los i lluitant; això sí, sempre pacíficament. I respondre amb el terror com a única arma per part del poderós per contrarestar el subjugat que pretén millorar la societat on conviu, resulta immoral i cal rebel·lar-s'hi. Vet aquí que el mandatari, en aquest cas, el president Rajoy, esmenta la Constitució i l'Estatut. Dos pilars bàsics per a la convivència, que en temps, per sortir de l'ostracisme i vèncer les injustícies d'una dictadura, homes bons els van concebre i reglamentar per iniciar el nou camí de retrobament de diferents maneres i formes de pensar. Es dictaminaren pels que pretenien restablir els camins perduts durant gairebé cinc dècades de subjecció al guanyador. Va ser possible i hauria de continuar sent la base de la convivència, el diàleg, la pau i la voluntat de tirar tots plegats endavant. I millorar-la, davant les noves formes i els compromisos que emergeixen a diari en el món canviant i globalitzat que ens envolta i ens empeny. No acceptar els canvis i, paradoxalment, manipular les lleis establertes en benefici propi, servint-se de la justícia per combatre els drets essencials de l'home, resulta injust. Quan la llei es torna immoral s'ha de desobeir; s'ha de criticar i s'ha de canviar, seguint els passos de Jesús.

Sonava des de feia temps la necessitat de dir el que el que pensaven la gent que integren l'Església catalana. Els monjos de Montserrat ja s'havien manifestat en diferents homilies dominicals; pau, diàleg i acceptar l'existència d'un problema. Ara ja s'hi sumen els bisbes catalans i demanen, «una reflexió serena so-

MCS Arquebisbat Tarragona

Reunió de la Conferència Episcopal Tarraconense, celebrada a Tiana al febrer.

bre la presó preventiva» i recalquen que cal «propiciar el clima de diàleg que tant es necessita». Cal que hom tingui en compte, «les circumstàncies personals dels afectats» que han defensat la «legitimitat moral» dels partits catalans, «basats en el respecte de la dignitat inalienable de les persones i els pobles i siguin defensades pacíficament i democràticament». Els prelats manifesten que hom no pot «ignorar ni menystenir» que a Catalunya existeix «un problema polític que obliga a cercar solucions acceptables per tothom» i criden a «fer un esforç per refer la confiança mútua dins una societat com la nostra, en què hi ha una pluralitat cultural, política i també religiosa». I acaben demanant als que integren l'Església que «siguin instruments de

Els prelats manifesten que a Catalunya existeix «un problema polític que obliga a cercar solucions acceptables per tothom»

pau i reconciliació enmig de la societat catalana» i que no deixin de pregar «per la pau i la justícia a Catalunya».

El president del Parlament ha sol·licitat una entrevista al president del govern. La no-resposta ha estat la contesta. Rajoy resulta ser el Rajoy de sempre. No respondre, no admetre el problema com a tal i usar els jutges i els fiscals, i aplicar la força i la repressió, és la seva única contesta. Quan hom nega el diàleg des de fa cinc anys i sistemàticament, els diputats catalans —equivocadament?— han emprès el camí de desobeir. Què és primer; l'ou o la gallina? Com a opinant no arribo tan lluny. La desobediència és difícil i als ulls de molts cristians resulta impracticable. Però la primera pedra ja s'ha col·locat; els bisbes catalans demanen diàleg. A veure què passa!

Trobada de catequistes al Seminari diocesà de Tortosa

Antonio Bordas Belmonte

El 17 de febrer va haver-hi una trobada de catequistes al Seminari diocesà de Tortosa. Vam començar a dos quarts de nou del matí amb una pregària, una reflexió, un cant modern, que no cantem a l'església perquè no el sabem, *Senyor, tu ho saps tot*, amb una visió intimista de la persona, com a centre de tot, volent expressar un encontre amb Déu, de tu a tu. Després una reflexió preparada per Mn. Javier. A continuació va venir una xerrada amistosa de Mn. Cardona sobre com parlar als infants de Déu, a partir del

catecisme de la primera comunió. Ens va posar exemples i ens va fer riure una mica; ja va bé, ja que de vegades estem massa seriosos en les celebracions i reunions. Cal comunicar alegria als infants. Va parlar de la Paraula de Déu, de la pregària, dels sagraments de la caritat, de la creu, del credo, sobre la llibertat d'escollir Déu, sobre el perdó dels pecats. Bé, tots comprenem la dificultat de fer catequesi, i que hi acudeixin els infants, perquè sovint els pares no tenen temps de reservar un espai per a la catequesi. Estem en això i hem de fomentar la participació en l'assemblea dominical.

Després va haver-hi un temps de descans i Mn. Gerard ens va parlar dels vídeos en la catequesi parroquial. Ens va fer entrar a Kanoot, material de ACG. Tot és interessant, però no es pot abusar d'aquests vídeos, perquè sempre han d'estar emmarcats en el tema d'estudi i d'ensenyament. No són per perdre el temps, en el curt espai de la catequesi. Jo els he fet servir, però m'adono que cal emprar el temps necessari. L'infant pot adoptar una actitud passiva, i de vegades no li agrada, perquè no aprèn.

Jo faig servir els vídeos però amb moderació; em són molt útils els car-

tells que fixen l'atenció en uns punts i pots entrar en diàleg amb els infants que tens davant; s'ha de programar l'aprenentatge en activitat i que no duri gaire temps. És bonic quan diuen: ja s'ha acabat la catequesi? Abans empràvem les diapositives, una imatge aturada, tot té el seu sentit.

Érem un bon grup, una mica més de quaranta persones, potser cinquanta; cal integrar gent jove en tota aquesta maquinària catequètica, també als pares dels infants; serien una màquina d'arrossegament per a les famílies; però avui dia estan molt ocupades i les activitats se superposen.

La contrició, una necessitat social

L'article de mossèn Valentí Misrach *Anem a doctrina* (CC 25/2/2018) m'ha portat records de quan era petit. Ben bé que vam aprendre el concepte de *contrició*, el dolor veritable dels pecats. Avui, si ens cenyim al tema dels polítics, crec que estan molt necessitats de contrició, per les seves múltiples corrupcions: econòmica, social, política... Sembla que cap partit se salvi del judici. N'hi ha que acumulen una culpabilitat afegida per les seves calúmnies o perquè sembren discòrdia a la societat i fomenten utopies irrealitzables. Verbigràcia: la república. Quina mena de república?, la de CIU, la d'ERC, la de la CUP? I la meitat de catalans que no volen un canvi tan dràstic? Opino que els polítics han de fer un profund acte de contrició per l'infern social que han creat a Catalunya. Ben bé que ens aniria rellegir el llibre *El meu diari de guerra*, del beat Pere Tarrés, o *El martiri dels temples*, del canonge Martí Bonet, entre molts d'altres.

JOSÉ GUTIÉRREZ RODRÍGUEZ
Barcelona

El sentit de la Quaresma

La Quaresma és el període que dediquem els cristians a preparar-nos per viure la Pasqua en profunditat, convertint-nos i obrint-nos als altres com a resposta al nostre sí profund a Déu. Cal que tots mantinguem un raig de llum que neix de la certesa de ser infinitament estimats per Déu, perquè som testimonis vius que hem de transmetre llum i alegria, i aprendre sempre a perdonar practicant el perdó. Si som conduïts per l'amor de Jesús la nostra vida s'omple de sentit.

En la nostra societat, els qui siguin valents, els qui no estimin tant la vida que els faci por la mort, i vulguin anunciar amb la vida i la paraula, que Jesús ha ressuscitat, seran els

Sol·licitud d'apadrinament

Fa uns dies vaig rebre, amb el full parroquial de Barcelona, un exemplar del número 2.000 de *Catalunya Cristiana*. Em va alegrar moltíssim veure-hi un article on es parlava de Félix Gil Cabeza. Tots dos havíem fet d'escolans a la presó Model de Barcelona, primer ell i, després jo, quan a ell el van traslladar. Estic molt interessat a subscriure'm a la vostra publicació, però la meua situació actual m'impedeix fer aquesta despesa econòmica que, encara que no és gaire elevada, aquí a la presó, sí que ho és. Crec que en el centre penitenciari on soc ara no es rep cap exemplar i a mi m'agradaria poder fer com en Félix i comentar-lo amb el grup de catequesi i amb tot aquell que hi mostri interès. Si fos possible, agrairia moltíssim rebre assíduament el setmanari a través d'un apadrinament. Moltes gràcies.

F. P.M. / Granollers

NOTA:

Si algú està interessat a apadrinar aquesta subscripció, que es posi en contacte amb la redacció del setmanari a través del telèfon: 934 092 810 o per correu electrònic: redaccio@catalunyacristiana.cat

qui viuran l'esclat de la Pasqua. La grandesa de l'amor de Déu no té fi. La millor assegurança de vida és Crist ressuscitat que ens obre la porta de la resurrecció i ens ha assegurat la vida eterna.

Que aquests dies sants siguin per a tots un moment per créixer com a cristians amb dignitat, llibertat i voluntat d'estimar. Acompanyem el Crist en la Passió i visquem amb Ell la gran joia de la Pasqua, que és vida nova per a tots.

MONTSERRAT ROSELL PUJOL
Vic

5 anys de pontificat

El 13 de març, el papa Francesc celebra els cinc anys de pontificat. El periodista Austen Ivereigh el definia amb el títol del seu llibre *El gran reformador*. Aclaria que: «Sent un reformador no és un Luter, i també sent un radical, no és un Che Guevara.» La reforma del papa Francesc sorgeix —com l'ai-

gua d'un pou— del Concili Vaticà II. Actualment, Francesc busca aquesta reforma tradicional radical catòlica, que respecta i no qüestiona les doctrines i tradicions de l'Església, però que busca canviar l'enfocament en una postura més concentrada en les necessitats del poble. S'adreça als catòlics, als cristians del món i també a tots els que vulguin acollir el missatge de pau i amor de Jesucrist.

Les circumstàncies polítiques i socials, l'entorn mundial, influeixen en cada ésser humà de la mateixa manera que ho fan en el seu entorn particular. És aquí on s'ha centrat Francesc: en veure les necessitats globals dels homes i buscar un acostament amb una Església en sortida, més propera i misericordiosa. Ara bé, els seus gestos i missatges no són només teories, són accions que han portat a actuar amb determinació fins i tot provocant acomiadaments i relleus en la pròpia Cúria romana.

MARIA TERESA MASSÓ
Barcelona

El Consultori

PREGUNTES I
RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA
I MORAL
pel Dr. Joan Antoni
Mateo

Presó

Des del punt de vista de l'ètica cristiana vull plantejar-li alguns interrogants. Davant de l'augment dels delictes, hi ha qui proposa penes més dures, lleis implacables i presó pràcticament perpètua. És la solució? També m'agradaria saber la seva opinió sobre un aspecte del qual penso que se n'està abusant, i molt, la presó preventiva. Gràcies.

No és fàcil respondre les seves preguntes. Miraré de donar-li'n algunes claus i ho faré, com ho faig sovint, no des de la meua opinió sinó des de l'ensenyament de l'Església. Li recomano que llegeixi atentament el discurs del papa Francesc que va adreçar a una delegació de l'Associació Internacional de Dret penal l'any 2014. Hi exposa molt bé l'ensenyament de l'Església sobre les seves preguntes. Creure que amb penes més dures i més presó es resolran els problemes és una cosa força simplista. Deia el Papa al respecte: «...en les últimes dècades s'ha difós la convicció que a través de la pena pública es poden resoldre els problemes socials més forassenyats, com si per a malalties diferents se'n recomanés el mateix medicament. No es tracta de confiança en alguna funció social tradicionalment atribuïda a la pena pública, sinó més aviat en la creença que mitjançant tal pena es puguin obtenir els beneficis que requeririen la implementació d'un altre tipus de política social, econòmica i d'inclusió social.» D'això el Papa en diu «populisme penal» i n'hi ha molts que cauen en aquesta temptació. Les penes han de ser no tan sols legals, sinó justes i un esperit merament sancionador és aberrant. Parlant sobre la presó, deia sant Joan Bosco a un ministre de justícia italià: «Tantes escoles tanqueu, tantes presons obriu.» Cal anar a l'arrel dels fets. Sobre la cadena perpètua, deia el Papa que és «una pena de mort oculta». I, sobre la presó preventiva, el papa Francesc s'expressava amb contundència: «La presó preventiva —quan de forma abusiva procura un avançament de la pena, prèvia a la condemna, o com a mesura que s'aplica davant la sospita més o menys fonamentada d'un delictes comès— constitueix una altra forma contemporània de pena il·lícita oculta, més enllà d'un aire de legalitat.» Aquesta situació és particularment greu en alguns països i regions del món, on el nombre de detinguts sense condemna supera el 50 per cent del total. Aquest fenomen contribueix al deteriorament encara més gran de les condicions de detenció, situacions que la construcció de noves presons no aconsegueix resoldre mai, des del moment en què cada nova presó completa la seva capacitat ja abans de ser inaugurada.» Una ensenyança d'allò més actual.

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).

Podeu enviar les cartes a: redaccio@catalunyacristiana.cat

Amb bon humor

Refer la confiança mútua

Armand Puig i Tàrrach
Rector de l'Ateneu
Universitari Sant Pacià

El proppassat 16 de febrer els bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense van fer pública una nota en la qual s'adreçava una crida a «refer la confiança mútua dins una societat com la nostra en la qual es dona una gran pluralitat cultural, política i també religiosa». És clar que l'Església que peregrina a Catalunya, per boca dels seus pastors, no vol situar-se en el terreny de les opcions polítiques concretes ni troba encertat pronunciar-se en aquests moments sobre les formes possibles de construcció, present i futura, de la societat catalana. Més aviat reconeix la pluralitat de posicions i es decanta per constatar l'existència «d'un problema polític de primer ordre», la solució del qual, diu, ha de ser justa, basada en el diàleg i generosa.

Es tracta de paraules importants, que s'afegeixen a les crides, del tot pertinents, del cardenal de Barcelona a favor de la cohesió i la concòrdia en una societat que ha estat capaç d'aglutinar orígens, trenar contrastos i consolidar una cultura de l'acollida, també en relació amb els refugiats. Catalunya no ha estat mai uniforme ni rígida, no és monolítica ni monolingüe. Més aviat ha funcionat com una esponja que s'impregnava de colors i olors, de llengües i parles i, darrerament, d'ètnies i grans onades de visitants. Catalunya i, particularment, Barcelona ha esdevingut un territori cosmopolita, integrat en el món global.

En aquest context caldria subratllar l'encert de l'expressió «confiança mútua», que apareix en la nota episcopal esmentada. Una societat on, en els darrers mesos, els contrastos de projecte polític s'han accentuat, necessita tornar-se a plantejar l'aposta comuna pel viure junts, els uns al costat dels altres, no els uns en contra dels altres. Podem discrepar, però no hem d'estripar les cartes. Podem mantenir opcions diverses, però no hem d'oblidar tot allò que ens uneix com a poble que ha viscut una història mil·lenària, passada entre moments de llum i temps de foscor, entre creacions remarcables i tristos desencerts. Podem proposar solucions diferents i fins tot oposades en relació amb el futur del país, però no hem d'entrar en la manca de respecte ni en el menyspreu sistemàtic ni en el miratge de la postveritat.

Certament, no tots s'hi val. La veritat i la mentida continuen existint. Una cosa no pot ser allò i el contrari, no pot ser alhora blanca i negra, acceptable i inacceptable. Sabem que el poder o l'afany de poder corromp les persones, però, a més, són capaços de destruir els principis ètics fonamentals. Per això, una mitja veritat no justifica mai una mentida; ben al contrari, fa que la mentida sigui encara més execrable, ja que aquesta es presenta precisament sota forma de veritat. La dimensió ètica de la vida pública no pot quedar

Petició d'alliberament dels presos polítics a la plaça del Rei de Barcelona. / Agustí Codinach

sepultada sota pronunciaments partidistes. No es pot entrar en el circ de l'ambigüitat calculada, ni es pot jugar amb la indefinició en relació amb el principis ètics. Jugar amb la veritat equival a soscavar la possibilitat de recuperar la confiança mútua de tota la societat. Sense un compromís a favor de la veritat, s'entra progressivament en una manera de fer poc clara i poc neta, que fa impossible la relació serena entre les persones. Qui flirteja amb la postveritat és un destructor del teixit social i fa impossible la confiança mútua entre els seus membres. Llegim en l'Evangeli: «Digueu sí, quan és sí; no, quan és no. El que es diu de més, ve del Maligne» (Mateu 5,37).

La nota episcopal del 16 de gener esmentava un tema que els bisbes consideren preocupant. Deia: «Pel que fa a la presó preventiva d'alguns antics membres del govern i d'alguns dirigents d'organitzacions socials, sense entrar en debats jurídics, demanem una reflexió serena sobre aquest fet, en vistes a propiciar el clima de diàleg que tant necessitem i en la qual no es deixin de considerar les circumstàncies personals dels afectats.» El tema de les quatre persones empresonades sense judici en dues presons dels voltants de Madrid —exmembres del govern català o dirigents d'organitzacions socials del país— no és un tema exclusivament judicial. Té connotacions polítiques, socials i personals. Els bisbes eviten de valorar-les explícitament, però demanen una «reflexió» que les tingui en compte.

Indubtablement, l'expressió matriu del paràgraf és «clima de diàleg». De fet, la llei, sense diàleg, es pot convertir en una arbitrarietat. Els cinc mesos transcorreguts i la conjuntura actual (un nou govern català) fan encara més urgent l'entrada d'una dinàmica

«Una societat on, en els darrers mesos, els contrastos de projecte polític s'han accentuat, necessita tornar-se a plantejar l'aposta comuna pel viure junts»

«Sense un compromís a favor de la veritat, s'entra progressivament en una manera de fer poc clara i poc neta, que fa impossible la relació serena entre les persones»

«Refer un clima de diàleg vol dir relacionar-se amb els qui són amics i amb els qui ho són menys, potser perquè han posat al balcó una bandera que no em complau»

nova, que comenci per gestos de bona voluntat com ara l'alliberament dels quatre presos preventius. Dialogar no és rebaixar-se sinó construir junts, no és esperar que l'altre s'humiliï sinó trobar-se en una perspectiva comuna. Com deia un polític italià, «en política tot és possible, tan sols cal ser creatius».

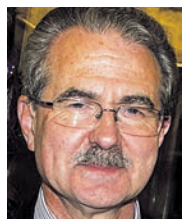
Ara bé, el «clima de diàleg» ha de començar per dalt i per baix. Els qui exerceixen responsabilitats de govern han de tenir com a prioritari un clima social que promogui l'intercanvi serà, sense crispacions ni agressivitats. Les

paraules i les declaracions són del tot decisives a l'hora de construir un ambient més distès o més tensionat. Una paraula que mossega encén els ànims, i un incendi fonamentat en el menyspreu o l'insult de l'altre és difícil d'apagar. Les declaracions dels personatges públics (polítics i comunicadors) s'han tornat sovint aspres, cantelludes, carregades de confrontació. Llavors el clima s'enrareix, i la denigració de l'altre esdevé tan perillosa com una arma mortífera. En darrer terme, la denigració expressa el fracàs del diàleg. Cinc mesos sense diàleg han acabat portant a un clima difús de denigració de l'altre, que no ens ajuda en res.

Per això, cal fer créixer, des de baix i pacientment, les llavors del diàleg i la confiança. L'Evangeli parla, en la setena de les benaurances, dels qui «treballen per la pau» (Mateu 5,9). «Pau» és un terme que inclou precisament la confiança i el diàleg. El clima de diàleg comença quan es busca positivament la relació amb l'altre, ni que sigui de manera episòdica o momentània, amb naturalitat, a l'escala i pel carrer. Refer un clima de diàleg vol dir relacionar-se amb els qui són amics i amb els qui ho són menys, potser perquè han posat al balcó una bandera que no em complau. Cal anar més enllà de les definicions polítiques i retrobar-se en aquell teixit d'humanitat que ens és comú a tots, que ens uneix a tots. Si els posicionaments polítics passen per damunt de la valoració de l'altre com a altre, llavors absolutitzem una dimensió de la vida que és important però que no és l'única. Primer, la persona; després, les idees, també les polítiques. El treball volgut i constant a favor de la confiança i el diàleg, propi dels qui busquen la pau, és decisiu per a crear un clima constructiu en la societat catalana.

Friedhelm Mennekes a Catalunya

Art contemporani i espiritualitat

Daniel Giralte-Miracle
Historiador de l'art

Gràcies a una iniciativa de la Fundació Joan Maragall, la Fundació Vila Casas i l'Espai d'Art Sean

Scully de Santa Cecília de Montserrat, el conegut jesuïta Friedhelm Mennekes ha visitat el nostre país, on ha pronunciat tres conferències que ens han apropat a un art sens dubte contemporani però alhora eminentment espiritual. Durant molts anys ell ha manifestat que per a la societat contemporània és molt més colpidor l'art contemporani que l'art dit religiós. I aquesta tesi l'ha defensada, i defensa, com a teòric i historiador de l'art en assajos i múltiples conferències i també organitzant exposicions de prestigiosos artistes, vinculats a les tendències més contemporànies de l'art.

De fet, el seu propòsit és analitzar la profunditat espiritual de l'art que ens és més contemporani, més enllà del seu contingut religiós explícit. Aquest objectiu és el que el va portar a convidar grans artistes a exposar a l'església de Sant Pere de Colònia, entre el 1987 i el 2008, quan en va ser rector. Aleshores va convertir aquest recinte religiós medieval en seu d'exposicions o actuacions de reconegudes figures de l'art contemporani, a les quals va convidar a fer-hi intervencions. Entre aquests artistes cal destacar l'escultor basc, i alhora amic de Mennekes, Eduardo Chillida, de qui coneixia el seu vessant introspectiu, que va fer una peça denominada *Gurutz Aldare*, és a dir, altar amb creu, una obra en la qual descobrim diverses creus entrelaçades que l'escultor va realitzar usant el diàleg entre espais oberts i tancats que el caracteritzava. Aquest altar situat al centre de l'absis de l'església de Sant Pere que s'havia buidat de qualsevol altre element es relacionava perfectament amb les finestres gòtiques.

Una altra experiència la va fer amb James Lee Byars, que va concebre la denominada *Missa blanca*, per a la qual va cobrir totes les parets i elements de l'església amb tela blanca i va situar al mig de l'espai el sacerdot oficiant, també vestit de blanc, per tal de reduir l'església a la seva essència. L'alemany Arnulf Rainer va repintar il·lustracions de la Bíblia en grans teles, mentre que la també alemanya Rosemarie Trockel va optar per retolar a les parets que envolten l'absis les paraules *Ich Habe Angst* («jo tinc por»), tres paraules ubicades cadascuna en una paret, conformant una mena de tríptic. En realitat, és una obra deconstructiva en la que confronta tres conceptes: JO (la pròpia identitat), TINC (el sentiment capitalista) i POR (entesa com a angouxa, concretament angouxa existencial).

L'anglès Francis Bacon li va proposar igualment també una mena de tríptic configurat per tres pintures dels seus personatges esquinxats com a mostra de l'angoixa vital. El grec Jannis Kounellis va situar a l'interior

El jesuïta Friedhelm Mennekes.

El seu propòsit és analitzar la profunditat espiritual de l'art que ens és més contemporani, més enllà del seu contingut religiós explícit

Eduardo Chillida va fer una peça denominada «Gurutz Aldare», és a dir, altar amb creu, una obra en la qual descobrim diverses creus entrelaçades

«Gurutz Aldare», altar amb creu, d'Eduardo Chillida.

de l'església, i coincidint amb les traces del creuer, una gran creu formada per bidons de petroli de diferents colors. I el japonès Motoi Yamamoto va fer una mena de mandala a l'interior de la qual dibuixà un laberint i ho va fer amb sal, que un cop clausurada l'exposició va convidar els visitants a retornar al mar.

Aquests són alguns dels exemples de les propostes o experiències amb les quals artistes significats del món han respost a la invitació del pare Mennekes, amb l'objectiu de dotar aquest espai d'una sensibilitat especial, que poden entendre tant aquells que habitualment assisteixen a l'església com els que no ho fan.

Joseph Beuys, Christian Boltanski, Jenny Holzer, Anish Kapoor, Barbara Kruger, David Salle, Cindy Sherman, Bill Viola, Antoni Tàpies i Antonio Saura, entre molts d'altres, són alguns dels artistes que també van atendre la invitació del pare Mennekes, que no es va conformar a tancar aquesta iniciativa a intervencions plàstiques, perquè també en va propiciar de musicals i performatives.

Tot i que en el seu moment no tothom va entendre aquesta aposta per l'art, ni el públic en general, ni la jerarquia eclesiàstica, és indubtable que la seva aposta va causar un gran impacte més enllà de Colònia i sobretot va aconseguir que artistes que mai no s'havien plantejat fer una obra d'aquesta mena treballassin còmodament dins d'un recinte eclesial. I el fet és que finalment la situació es va reconduir perquè avui encara segueix vigent aquesta iniciativa que es coneix amb el nom d'Estació d'art de Sant Pere, amb la qual Mennekes reclamava que calia trencar fronteres en el camp de la sensibilitat, les experiències existencials i el món de l'esperit i defensava un diàleg radical entre la cultura, l'església i la societat amb convicció i amb una argumentació solent, cosa que segueix fent tant en les seves conferències, com en les seves classes, com en els seus llibres, alguns dels quals s'han traduït al castellà com *Joseph Beuys. Pensar Cristo* (Herder, 1997) o *Intrusos en la casa, 1950-1971. Arte moderno, espacio sagrada* (Fundación Museo Jorge Oteiza, 2011) escrit amb Jon Echeverria.

El pare Mennekes avui és professor de teologia pastoral i de sociologia de la religió a la Universitat Sankt Georgen de Frankfurt, una figura reconeguda internacionalment en el diàleg de l'art i la societat contemporània en la dimensió espiritual de l'existència, i una persona intel·lectualment i socialment activa, com s'ha posat de manifest aquests dies en la seva visita a Catalunya, en la qual ha evidenciat un particular interès pel procés català del qual està molt informat, ha establert contactes amb les comunitats de Montserrat i Poblet i ha desvetllat entre tots aquells que l'hem pogut escoltar un interessant reflexió entre els límits d'allò que és art en el món contemporani i allò que l'art té de recerca i experiència espiritual.

Vida i mort del Doctor Pa i Aigua

La representació del Retaule de Sant Josep Oriol a la basílica de Santa Maria del Pi arriba a la XXII edició

Eduard Brufau

Un dels sants més populars de Barcelona és, sens dubte, sant Josep Oriol (1650-1702). Prova d'això és que encara avui són molts els pares que trien per al seu fill el nom d'aquest sant. Estretament vinculat a la basílica de Santa Maria del Pi, del qual era beneficiat, sant Josep Oriol era conegut amb el sobre nom de Doctor Pa i Aigua per la seva vida austera i per l'ajut material i espiritual que oferia als pobres. Ja en vida va adquirir gran fama de taumaturg pels nombrosos miracles que realitzava.

Aquesta figura emblemàtica de l'Església barcelonina compta des de fa vint-i-dos anys amb un drama sacre que n'explica la vida. Es tracta del Retaule de Sant Josep Oriol, que es representa a la mateixa basílica de Santa Maria del Pi al voltant del 23 de març, festa del sant. A diferència d'altres representacions sacres del nostre país, aquesta no té una llarga història, sinó que va ser feta *ex professo* a petició de la mateixa parròquia. A mitjans anys noranta el rector d'aleshores, Mn. Vidal Aunós, va proposar a Mn. Joaquim Cervera i a Jordi Sacasas —llavors responsable de la Capella de Música i avui també arxiver del Pi— que fessin una obra de teatre religiós explicant la vida de sant Josep Oriol. A partir de textos de Mn. Tomàs Vergés, historiador de la basílica del Pi, Cervera i Sacasas van construir el guió de l'obra.

Una obra paralitúrgica

La intenció dels autors era que l'escenografia fos el màxim de fidel a l'època del sant, que l'espectador s'incorporés en els fets que es representen. Per aquest motiu els vestits litúrgics majoritàriament formen part de la indumentària antiga original conservada a la

Escena de l'enterrament del sant.

parròquia, i la resta de peces són reproduccions fidedignes de vestits de l'època del barroc. Pel que fa a la música que s'interpreta al llarg de la representació, hi ha peces gregorianes i també obres instrumentals extretes de les partitures antigues conservades a l'arxiu del Pi. Jordi Sacasas explica que «el guió de l'obra vol seguir l'esquema de l'ofici de vespres, de manera que entremig dels himnes i els salms hi ha inserida la història de sant Josep Oriol. Així la representació teatral s'atansa a la litúrgia, com passa també, per exemple, amb el Misteri d'Elx: és teatre, però és teatre sagrat, i té un fort caràcter paralitúrgic. De fet, en el Retaule de Sant Josep Oriol, el rector, Mn. Gaietà, també hi participa activament».

El moment culminant i més vistós del Retaule de Sant Josep Oriol és la mort i

l'enterrament del sant. Quan va morir, el 1702, el bisbe del moment va autoritzar que el fèretre fos dut en processó damunt del llit de la Mare de Déu pels carrers del voltant del Pi, tot seguint el recorregut de la processó de Corpus. A la representació també es fa servir per a aquesta escena el llit de la Mare de Déu, que tot i no ser l'original de l'època de sant Josep Oriol, també és una valuosa obra d'època barroca. Altres moments interessants són les declaracions dels testimonis en la causa de beatificació. Sacasas ens fa saber que l'arxiu del Pi «conserva pràcticament tota la documentació del procés de beatificació, incloses les entrevistes de les persones que l'havien conegut. A l'obra el que expliquen els testimonis està tret directament d'aquests valuosos documents. Tenim la sort que l'arxiu no ha patit gaires pèrdues al llarg del temps, de manera que avui és un dels arxius parroquials més importants que hi ha a Catalunya, amb més de 300 metres lineals de documentació».

Pel que fa als miracles que s'escenifiquen, també es basen en la documentació conservada, com ara la guarició d'un invàlid que solia demanar almoïna dins de la basílica. Jordi Sacasas ressalta que aquest captaire «no volia ser guarit. Això contrasta enormement amb un altre cas històric documentat, el de Mn. Cardús, que feia anys que estava malalt. El van portar en presència de sant Josep Oriol, que li va dir: "Vols complir la voluntat de Déu?" Mn. Cardús va assentir i el sant li va respondre: "És voluntat de Déu que continuïs així fins al dia de la teva mort." El qui no volia ser guarit, és guarit, mentre que el qui es volia curar, no veu realitzat el miracle. No es tracta de cap crueltat; més aviat ens trobem davant d'uns fets que manifesten que no és la voluntat dels homes la que es compleix, sinó sempre la de

XXII Retaule de Sant Josep Oriol

Dissabte, 17 de març
Basílica Santa Maria del Pi
Programa:

- 11.00**, anunci del Baladrer a la Plaça del Pi
- 20.00**, processó del llegat del Papa a la Plaça del Pi amb el següent itinerari: pl. Sant Josep Oriol, c. de la Palla, pl. Nova, c. Boters, c. Portaferrissa, c. del Pi, pl. Sant Josep Oriol i pl. del Pi (arribada del llegat a la basílica).
- 21.00**, a l'interior de la basílica, representació del drama. Durada aproximada d'una hora i mitja. Organitza: Associació del Retaule de Sant Josep Oriol.

Déu. I quan aquesta és acceptada té lloc una transformació profunda de l'home».

La representació del Retaule de Sant Josep Oriol ofereix, doncs, no només una recreació fidedigna d'una època passada, sinó sobretot un missatge espiritual sempre vàlid. No és en va que el Doctor Pa i Aigua continuï sent avui un sant de referència de l'Església del nostre país.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

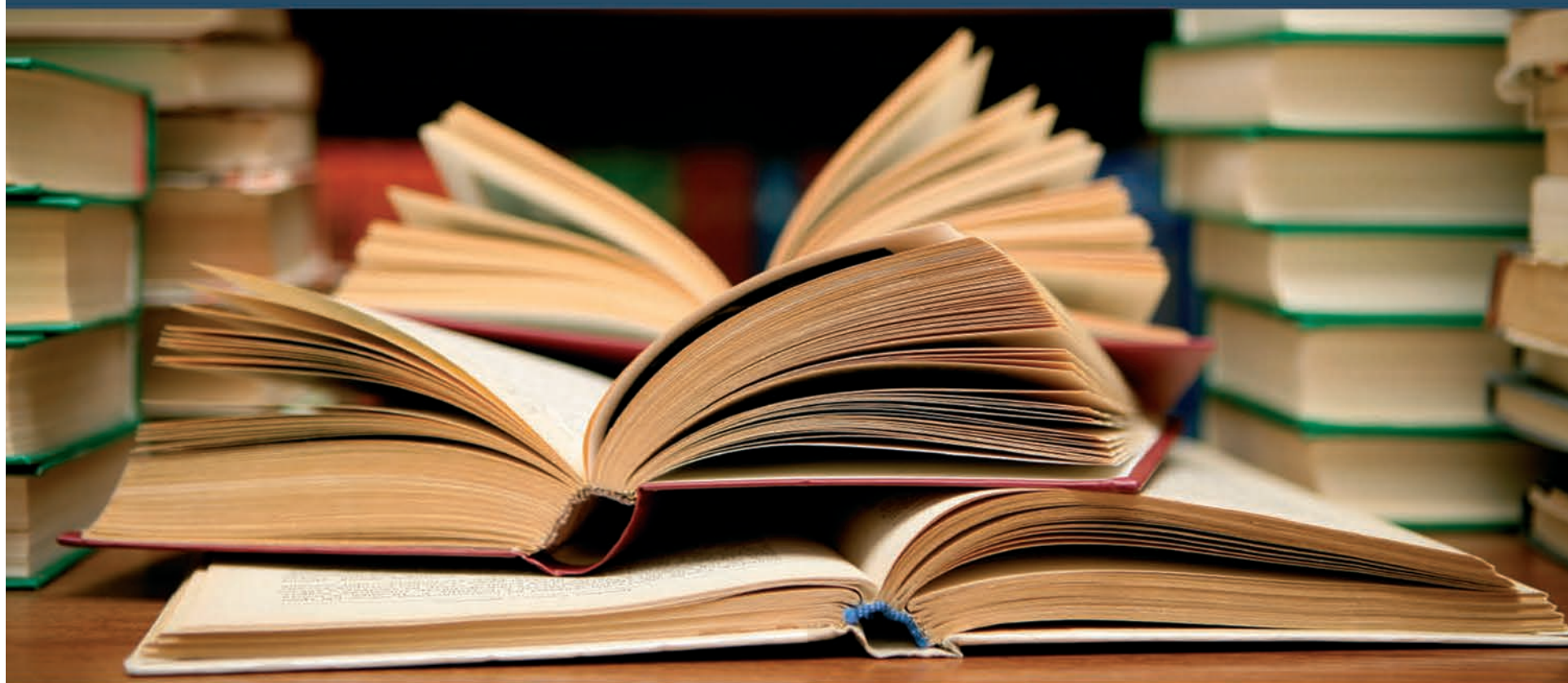
LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

Ja pots llegir **Catalunya Cristiana** a les biblioteques de Catalunya!

Biblioteca Antònia Torrent i Martori, **d'Arenys de Munt** / Biblioteca Canyadó i Casagemes-Joan Argenté, de **Badalona** / Biblioteca Pere Casaldàliga, de **Balsareny** / Biblioteca Ramon Vinyes i Cluet, de **Berga** / Biblioteca Can Salvador de la Plaça, de **Calella** / Biblioteca Central de **Cerdanyola del Vallès** / Bibliobús Montnegre, de **Granollers** / Biblioteca Can Sumarro, de **L'Hospitalet de Llobregat** / Biblioteca Central Tecla Sala, de **L'Hospitalet de Llobregat** / Biblioteca Central d'**Igualada** / Biblioteca del Casino de **Manresa** / Biblioteca Can Puiggener de **Sabadell** / Biblioteca de Mirasol Marta Pessarrodona de **Sant Cugat del Vallès** / Biblioteca Montserrat Roig de **Sant Feliu de Llobregat** / Biblioteca Central de **Santa Coloma de Gramanet** / Biblioteca Central de **Terrassa** / Biblioteca Pública de **Lleida** / Biblioteca Sant Agustí de **La Seu d'Urgell** / Biblioteca Pública de **Sort** / Biblioteca Pública de **Tarragona** / Biblioteca Popular de la **Garriga** / Biblioteca Popular **Mataró** / Biblioteca del Seminari de **Tortosa** / Biblioteca Pública de **Girona** / Biblioteca de Catalunya, de **Barcelona** / Biblioteca Popular **Sant Adrià del Besòs** / Biblioteca Popular Joan Triadú de Vic / Biblioteca del Seminari Diocesà de **Girona** / Biblioteca Parroquial de **Sant Pere Sallavina**

Amb el suport de:

Actualitats científiques

El linx ibèric s'està recuperant

Encara que molt lentament... Recordareu que a l'any 2016 en aquesta pàgina d'«Actualitats científiques» (era el 22 de maig) publicàvem un article amb l'interrogant: «Es podrà impedir l'extinció del linx ibèric?». Hi exposàvem l'estat actual d'aquesta espècie a la península Ibèrica i hi dèiem que l'extinció d'aquest mamífer originaria malestar des del punt de vista ecològic, per mor del paper que ell té en el control del nombre de conills i rosegadors salvatges. I recordàvem les paraules del papa Francesc, a la *Laudato Si* que advertien que no tenim dret a fer desaparèixer espècies vives. També dèiem que l'interrogant plantejat havia aixecat l'alarma i que s'estava planejant posar-hi remei. Doncs bé, què és el que s'ha fet fins ara? S'han dut a terme aquells propòsits?

Un llarg article a *La Vanguardia* (dues pàgines) ens ho explica amb tot detall. En veure'l he pensat que tenia el deure de fer-vos-en un resum com a continuació del que us vaig dir fa prop de 2 anys. Per evitar la mort de l'espècie s'han introduït exemplars a zones de fora d'Andalusia, que ja era pràcticament l'únic lloc on encara n'hi havia suficients per no desaparèixer del tot. Les muntanyes de Toledo, on ara es compten 45 exemplars, Matachel (Badajoz), on hi ha 38 exemplars més, i la Vall del Guadiana (ja dins de Portugal), amb 34 més,

han estat els llocs que es van triar, amb l'èxit que demostren les xifres que hem dit, que són del final de 2017. Pensem que fora d'Andalusia el 2015 només es comptabilitzaven en total 42 exemplars. Pel que fa a la regió andalusa no hi ha hagut gaire millora: dels 397 exemplars censats el 2015 s'ha passat a 402. Confiem que la cosa també millori!

I per què l'èxit és migrat? L'article dit en un altre apartat diu. «El cotxe els mata més que mai.» Ja dèiem nosaltres, al 2016, que una de les causes que va alarmar del perill d'extinció era precisament la gran quantitat de linxs que morien a la carretera. Doncs això no ha canviat, més aviat ha empitjorat, i l'article actual ens diu que, segons un informe, el nivell de mortalitat que hi ha ara a Andalusia no és assumible. S'ha d'afegir actualment els morts causats per caçadors furtius. I també certes estructures creades per l'home. L'estadística ens diu que el total de linxs morts, per una o altra d'aquestes causes, durant el 2017 ha estat de 58, dels quals 41, andalusos. Però també a Castella la Manxa hi ha atropellaments. Cal que se sàpiga i mirar d'evitar-ho. I pel que fa a les estructures, en un altre apartat se'ns diu que la burocràcia endarrereix obres que eviten sinistres. I nosaltres, què hi podem dir a tot això? Que poca cosa hi podem fer, però que és important prendre'n consciència. Oi que sí?

Francesc Nicolau
Professor de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Tradicions remeieres

L'ús de l'estràmoni demana molta precaució

L'estràmoni o herba talpera (llat., *Datura stramonium*; cast., *estràmonio*) és una planta que, sembla, procedeix de l'Índia però que s'ha aclimatada a Europa des de molt antic. L'estràmoni té un desenvolupament força ràpid i sol florir a partir del mes de maig i fins a la tardor, especialment als guarets i a les hortes no massa ben conreades. Els herbolaris en cullen les fulles de bon matí, ja que és quan hi ha la major concentració de substàncies alcaloides.

Els antics frares, de l'estràmoni en digueren *figuera infernal borda*, i la descrivien així: «L'herba taupera és una planta ramosa de dos a quatre peus, ab fullas amplas, perfeccionadas y d'un vert obscur, d'olor molt desagradable y de sabor amarch y nauseàtic. Las flors blancas o violadas, y lo fruyt dins de una capsula espinosa del tamany de una anou y las llavors més petites que las lletias, negrencas, arrugadas y comprimidas. Té propietats narcòtiques» (T.A., *Receptari*, s. f.).

En efecte, l'estràmoni és una planta que s'ha emprat com a narcòtic i, també, en les malalties asmàtiques i en el reumatisme articular. Tanmateix, tothora, s'ha de ser molt cau-

telós en la seva utilització ja que, tal com remarcà el famós botànic Pius Font i Quer: «Como medicamento de uso interno, el estramonio queda exclusivamente reservado a los faculta-

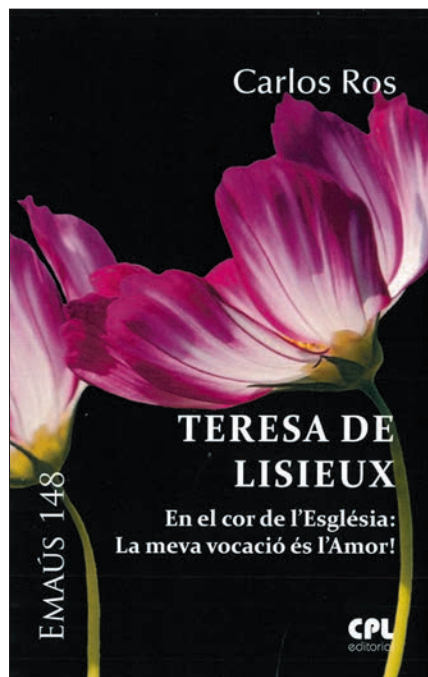
Fra Valentí Serra de Manresa
Arxiver dels
caputxins

tivos» (cf. *Plantas medicinales*, 412). En la medecina popular l'estràmoni se sol aplicar externament per tal de temperar el dolor de les articulacions inflamades, però tothora cal evitar el contacte amb la pell cremada: «Los cataplasmas de las hojas frescas de estramonio, machacadas y aplicadas para calmar los dolores de las quemaduras son peligrosos, pero si la piel está intacta pueden emplearse estos cataplasmas para apaciguar los dolores del reumatismo articular. La articulación afectada se envuelve con las hojas machacadas y se venda todo alrededor» (*Ibid.*, 412-413).

Hi ha una varietat de l'herba talpera anomenada, en llatí, *Datura metel*, de propietats força semblants a l'estràmoni i que els pagesos en solien sembrar, junt amb l'estràmoni, a l'entorn dels conreus per fer fugir els talps. A l'article vinent, si Déu vol, tractaré de la precaució que demana la utilització terapèutica del mata-bou.

CARLOS ROS
Teresa de Lisieux
Centre de Pastoral Litúrgica (CPL),
2018, 182 pàg.

A ningú no va sorprendre que Teresa, la novena filla d'uns pares que vivien intensament la fe, abraqués la vida religiosa. Òrfena de mare des de ben petita, amb catorze anys va decidir ingressar al Carmel. La seva senzillesa, la seva capacitat per trobar Déu en les petites coses, la van dur a la canonització el 1925 i a ser declarada Doctora de l'Església el 1997.

OCTAVIO FIGUEROA (adapt. text)
JESÚS LÓPEZ PASTOR (il·lustracions)
La meua Bíblia
San Pablo, 2017, 291 pàg.

En aquesta petita Bíblia trobareu la Història més meravellosa mai explicada. A través de les simpàtiques il·lustracions que conté, descobrireu les històries bíbliques d'Adam i Eva, Noè i el diluvi, la torre de Babel... però sobretot podreu conèixer Jesús i la seva impressionant història d'amor.

Els llibres
més venuts
aquest passat
mes de
FEBRER

*claret
LLIBRERIA

JOSEP ROCA

Lectio Divina – Quaresma 2018
Claret religiós

CAROLINE BRUZELIUS, VICTORIA CIRLOT, BLANCA GARÍ, MARCO RAININI, MARÍA TAUSIET

El monestir interior
Fragmenta Editorial

STEFAN ZWEIG

Por
Quaderns Crema

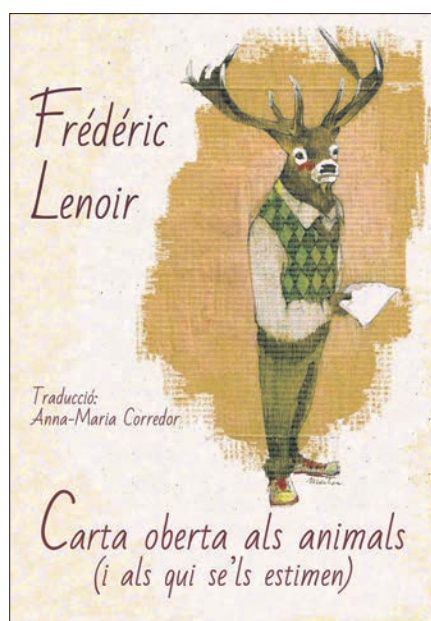

PAPA FRANCESC
Los abuelos son nuestra memoria
Paulinas, 2018, 93 pàg.

El Papa sent pels avis i les àvies la màxima consideració. Per això creu que en el nostre temps és molt important reforçar el vincle entre les diferents generacions. En una societat del rebuig, de l'usar i llençar, els nostres ancians poden ajudar-nos a recuperar una cultura de la senzillesa, perquè totes les persones puguin viure amb dignitat, en especial les més desfavorides.

FRÉDÉRIC LENOIR
Carta oberta als animals (i als que se'ls estimen)
Edicions Sidillà, 2018, 230 pàg.

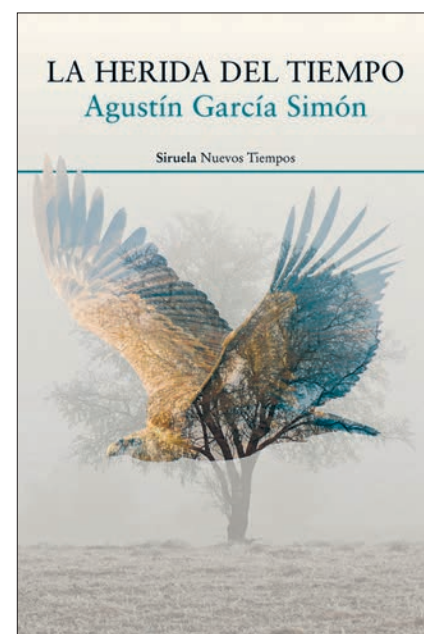
Com una carta oberta als animals, l'autor ens convida a reflexionar sobre la nostra relació amb les diferents espècies amb les quals compartim el planeta per qüestionar per què col·loquem fora dels límits de l'ètica tot allò que no és humà. Un llibre que connecta amb la creixent consciència general que advoca per respectar i protegir el planeta i tots els éssers que ens envolten.

SANDRA UVE
Supermujeres Superinventoras
Lunwerg, 2018, 211 pàg.

Fortes, somiadors, tenaces, sensibles, intrèpides, així són les protagonistes d'aquest llibre. A moltes d'elles no les coneixem, però les seves idees brillants ens van transformar la vida. En aquestes pàgines trobem més de noranta dones de tots els temps que, a contracorrent, van aconseguir patentar un invent i, en definitiva, conquerir la seva llibertat física i intel·lectual.

AGUSTÍN GARCÍA SIMÓN
La herida del tiempo
Ediciones Siruela, 2018, 204 pàg.

El territori fictici d'Hontanalta és un poble de la Castella profunda. Hi viu una família propietària de la major part de les terres de conreu, el fill de la qual Heliodoro assumeix les regnes de la família. Aquesta és una novel·la extraordinària en el panorama recent, no només pel seu retrat psicològic i la descripció ajustada del seu context, sinó per la bellesa de la seva narració i la riquesa excepcional de la llengua castellana.

Crítica literària

Reconeixement agraït...

«...a la generació de professors catalans de Sagrada Escripura que han marcat la docència postconciliar en centres teològics principalment catalans, romans i centreamericans» (de la contraportada). I, a mesura que es va seguint la lectura, se'n van citant d'altres com dient que hi ha bona llavor.

Però, què és l'exegesi historicocrítica?: «...un conjunt harmònic d'anàlisis històriques i literàries, fetes amb rigor i metodologia, que possibiliten una aproximació sistemàtica, progressiva, inclusiva i íntegra al text sagrat amb l'objectiu de captar al màxim possible el seu sentit més genuí» (p. 51).

Per a l'autor l'objectiu del llibre és doble. D'una banda, reconèixer la vàlua en docència i investigació d'una colla de professors de casa nostra; de l'altra, tal reconeixement dona peu a presentar els mètodes historicocrítics: els seus orígens i evolució (recorregut per l'exegesi moderna i contemporània, principalment), l'aplicació del mètode (l'art de...: aproximar-se al, capbussar-se en, delectar-se amb, contemplar el, text), el debat sobre les anàlisis historicocrítiques des de l'àmbit eclesial i acadèmic, fent consideració a les actuals eines exegetiques (programes informàtics) tot donant veu als exegetes del futur (estudiants). El llibre es tanca amb un Epíleg inestimable on els «mestres» donen

JORDI CERVERA

Mestres catalans de l'exegesi historicocrítica

Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2017, 315 pàg.

un missatge als seus successors tot i que també els hem anat escoltant entremig d'algun apartat.

Al meu entendre, el llibre assoleix altres objectius ben explícits malgrat que no siguin proclamats com a tals: proveir d'una eina de coneixement i estimul de recerca; essent tal proveïment un recurs valuós que convida a pensar, perquè el text sagrat és, a mesura que hom s'interessa per ell, suggeridor d'un munt de qüestions que s'encadenen a les respostes del moment; és la «insatisfacció» de la qual parla Pius-Ramon Tragan a l'Epíleg.

No és possible que tals metodologies d'anàlisi ens condueixin a un punt final tancat i definitiu; l'emmarcament de l'evolució de l'exegesi historicocrítica ens va mostrant que camina amb el seu temps i lloc, amb la vida i la circumstància de qui s'hi atansa amb la disposició de llegir què hi diu i què li diu el text; sense tripijocs com passa a vegades quan li fem dir al text allò que volem que digui. La crítica comparativa, dels gèneres literaris, de la tradició, de la redacció, la crítica històrica... la

pluralitat de tècniques d'anàlisi i conjunt de mètodes «empenya a una incessant revisió del propi bagatge metodològic» (F. Raurell, p. 154) impeding encapsular el text en ell mateix perquè quan surt de la mà del seu autor ja no li pertany sinó que, conservant la genuïtat del seu sentit, passa al terreny de qui el llegeix i interpreta. No es poden deixar de banda ni els condicionaments en els quals va anar sorgint el text ni els condicionaments de la seva recepció.

Queda molt per dir, però no vull deixar d'agrair a l'autor que ens hagi facilitat aquesta publicació, si més no, per dos motius: fa visible la qualitat de l'estudi, la docència i la investigació bíblica a casa nostra i, alhora, ens ofereix un recorregut històric que s'actualitza en el present a través del testimoni directe (una mena «d'història de vida»). Un llibre necessari per als qui ens dediquem a l'estudi del text bíblic i, també, per a tota persona intel·lectualment sensible i rigorosament interessada en el mateix.

Rosa M. Boixareu Vilaplana

Síndica de Greuges de la URL

Crítica cinematogràfica

L'espectacle més gran del món

EL GRAN SHOWMAN**DIRECCIÓ:** Michael Gracey**INTÈRPRETS:** Hugh Jackman, Michelle Williams, Zac Efron, Zendaya, Rebecca Ferguson**MÚSICA:** Benj Pasek i Justin Paul**GÈNERE:** musical, drama

105 minuts

Estats Units

Segle XVIII. Phinees Taylor Barnum s'ha quedat sense feina d'oficinista perquè l'empresa on treballava ha fet fallida. Malgrat que és el fill del sabater, es casa amb la noia que estima des de sempre encara que la categoria social d'ella és molt superior. És per això que li promet que continuarà amb la «bona vida» que porta.

La pel·lícula és la història biogràfica de Barnum, un home que s'obre camí venent les dificultats que se li posen davant sense rendir-se mai. És un home visionari i emprenedor, d'una imaginació desbordant que utilitza per viure la seva vida amb la dona i les dues filles com si tot anés bé sabent que no tenen res. És capaç de transformar les situacions més quotidianes en

increïbles aventures que fan oblidar, especialment a les filles, la pobresa en què viuen.

Amb el lema «l'art més noble és fer feliç la gent» decideix crear un gran espectacle. Un espectacle edificat sobre els seus somnis (per a ell somiar i complir els somnis és tot u i així ho inculca a la seva filla, que vol ser ballarina) que el farà un home molt ric perquè fins aleshores el que ell presenta no s'havia vist mai. Això és, «gent diferent», una dona barbuda, un nan, un home alt i fort, uns equilibristes, etc. Els donarà la possibilitat de sobresortir a la vida i els donarà a conèixer no com a «bitxos rars» sinó com a estrelles. Així neix el que avui coneixem com «L'espectacle més gran del món»: el circ. Passin i vegin, família, i gaudeixin de les estrelles que es mostren tal com són.

Però en un moment determinat, Barnum, el filantrop, abandona aquells que han fet possible el somni per arribar més amunt i s'ajunta amb qui li pot obrir el camí, l'angelical vocalista Jenny Lind.

És en aquest moment que la família i els amics estan al costat per fer-li veure que no serveix de res arribar ben amunt si no tens al costat qui ho fa possible, aquells que estimes i que t'estimen. Quan tot va malament els artistes, sentint-se part de l'empresa creada, s'ajuden els uns als altres, per continuar endavant, perquè tot està per guanyar quan tot està perdut.

Montserrat Claveras

Doctora en Història de l'Art
Professora de Religió

Des del carrer

Juan L. Lorda, professor de la Facultat de Teologia de la Universitat de Navarra

«S'ha d'estimular la llibertat de les persones i ajudar-les a créixer»

Rosa María Jané Chueca

El professor Juan L. Lorda va ser un dels participants de les 53enes Jornades de Qüestions Pastorals de Castellldaura d'enguany. La seva intervenció va girar a l'entorn de l'*Acompanyament espiritual dels joves*, emmarcada en el tema general de les jornades: *Joves, fe, vocació*. Juan L. Lorda, a més de professor de la Facultat de Teologia de la Universitat de Navarra, també és director del Col·legi Major Albaizar, a Pamplona.

Els joves, són el gran repte de l'Església?

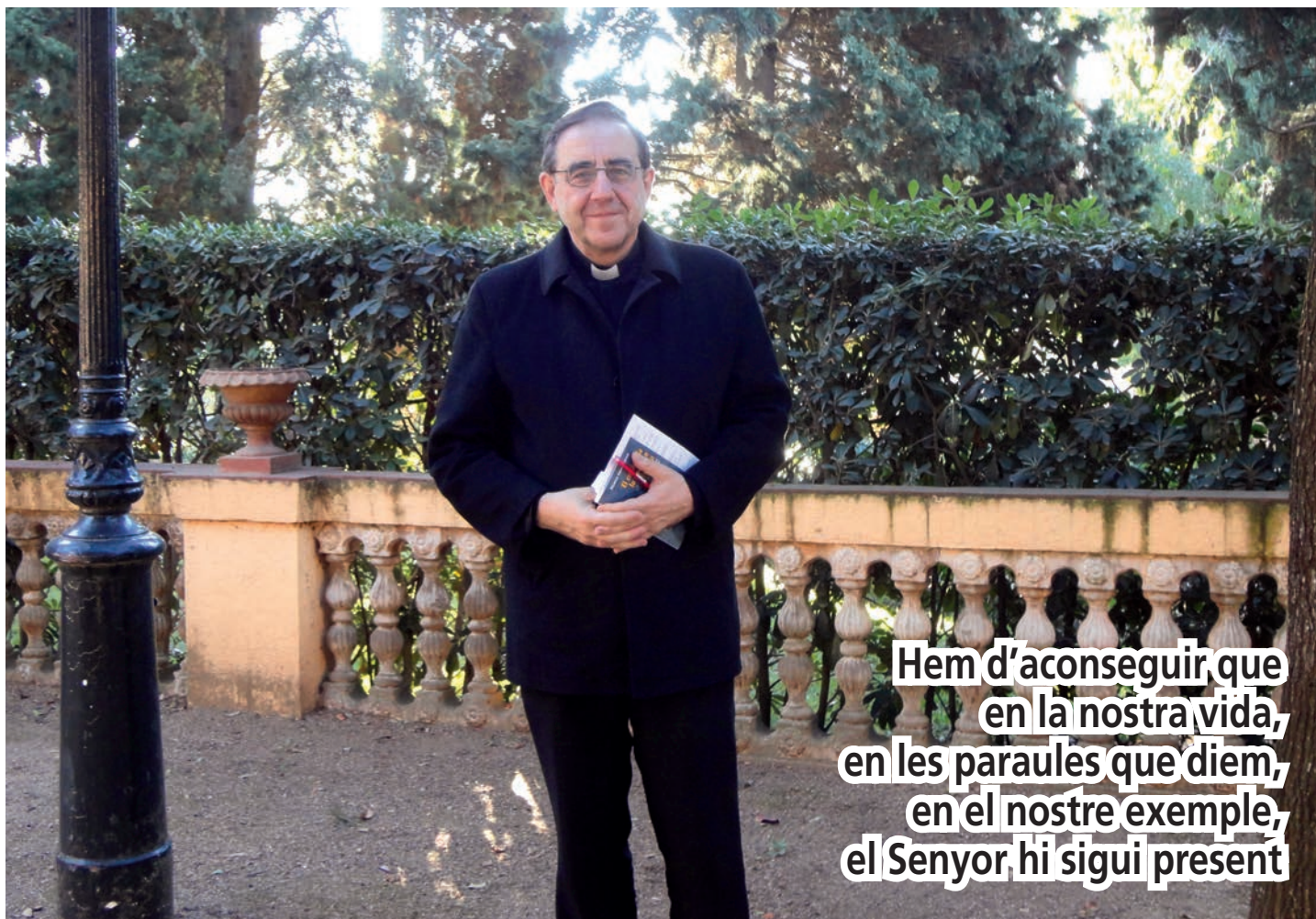
Els joves volen que se'ls escolti i, al mateix temps, aspiren a rebre alguna cosa bonica. L'Església té un missatge que en realitat és un diàleg: cal atendre les inquietuds de la gent, el que pensen... és un diàleg evangelitzador. Tots els cristians estem cridats a donar testimoni de la nostra fe. Això és l'Església. Els joves poden donar testimoni de la fe ells mateixos, però l'han d'anar coneixent, al seu ritme, amb la seva autenticitat, les seves preguntes i experiències...

La joventut valora l'esforç que fa l'Església per ser més propera?

És indubtable que l'Església té un problema d'imatge perquè és una imatge filtrada que arriba a través de la idea que en tenen els mitjans de comunicació. Les coses normals, de vegades, no són notícia. Quan els parles de tu a tu, les coses canvien completament. Aquest diàleg és la gran fortalesa de l'Església, de la vida cristiana, perquè és aquí on es coneixen les coses tal com són. És la millor manera d'arribar a la gent jove, a través del testimoni personal.

Són terra de missió, aleshores...

Tenim el gran problema de la transmissió de la fe. Molts joves, encara que hagin estat batejats, tenen molt poc coneixement de la fe. I el coneixement que tenen del cristianisme no els arriba per vies cristianes... això és un entrebanc molt gran, però el camí és el testimoni personal. Hi ha molta increença entre els joves; un percentatge molt petit se sent cristià. És una crida

Hem d'aconseguir que en la nostra vida, en les paraules que diem, en el nostre exemple, el Senyor hi sigui present

perquè tots siguem més autèntics, més naturals... per proposar la fe amb més espontaneïtat, amb més confiança, amb més generositat.

Els joves viuen en el continent digital, l'Església també?

Ara mateix, la pluralitat i l'obertura que impliquen les xarxes socials són una ocasió per afavorir aquest «de tu a tu» que és propi de la transmissió capil·lar de les coses de l'Església. Hi ha una presència cristiana a la xarxa que és força notable i això és bonic. És un tema que té molt de futur. És veritat que de vegades el missatge pot quedar a l'albir del que és casual, això és la vida. Internet té avantatges i inconvenients. En el fons, des del punt de vista cristià, hem de fer el que puguem, deixar-nos portar per la inspiració del

Sant Esperit, posar-nos davant del que el Senyor ens demana...

Vostè parla d'«acompanyament» espiritual del jove. S'ha superat el terme «direcció»?

La direcció pot semblar que és una mena de manament, i de vegades ha estat així, però no és ni el més habitual ni el més central. És una tasca de consell i potser altres expressions són més exactes... s'ha d'estimular la llibertat de les persones i ajudar-les a créixer. Moltes vegades l'acompanyament espiritual neix d'un jove que vol descobrir més. És un diàleg; és fer descobrir una cosa a una persona que és lliure. En una persona jove hi veus un cor molt gran, no té el pes de l'experiència, està menys compromesa amb coses, té més aspiracions... tu el que fas és obrir-li horitzons.

Com ha de ser aquest acompanyant?

Sobretot se li exigeix molta autenticitat i molt de respecte i sentit del servei. No ha de ser paternalista, no ha d'esperar res a canvi, perquè no deixa créixer la persona. L'acompanyant exercita la donació d'un mateix i viure-ho amb desprendiment. Ha de ser una persona de fe, que pregui, que posi les coses davant de Déu, que estimi la gent... no fa falta gran cosa més. Sobretot és testimoni cristià. Hem d'aconseguir que en la nostra vida, en les paraules que diem, en el nostre exemple, el Senyor hi sigui present. S'ha de ser humil i amb aquesta humilitat transmetre el que es viu. Uns grans acompanyants dels joves són els pares i mares cristians.

Rauxa

Un deure indefugible (I)

Eduard Brufau

Només amb molts entrebancs la renúncia cristiana és aplicable a la vida política. Però, així i tot, l'esperit de renúncia és l'única guia possible en moments de tensió i bloqueig com el que vivim. En el cas del nostre país, cal deixar enrere la reivindicació a ultrança de la legalitat d'una banda i de la legitimitat de l'altra; per bé que en principi totes dues semblen un bé en elles mateixes, a l'hora de la veritat han demostrat ser paranyes enverinats de gran capacitat mortífera.

El desbloqueig no pot arribar des del món de la política: el malalt no es pot guarir ell mateix, necessita un metge.

Aquest no pot ser el món sindical, que durant aquests deu anys de crisi econòmica, quan més se'l necessitava, ha demostrat una inoperància sorprenent; tampoc no pot venir del món de la cultura, que sovint sobreviu com pot (encara que alguns intel·lectuals de debò sí que hi podrien contribuir notablement); i del món econòmic i empresarial no cal ni parlar-ne... Per contra, l'Església és la més indicada, gairebé l'única, per obrir un camí d'acord. Ella, que té dins seu l'esperit de veritat, de servei i de gratuïtat, s'ha de sentir cridada a qualsevol tasca de reconciliació. No en pot defugir, és un deure que té imposat des del principi.